

NAJ SE ŠE STOPNJUJE NAŠA AKCIJA PROTI MEŠETARSKI KUPČIJI

RAZKOSANJE V prvi polovici septembra
in nacionalne pravice nameravajo izvesti razkosanje

Prpriave za sklicanje izredne seje italijanskega parlamenta - V Kopru hočejo organizirati konkurenco Trstu - "Times" hvali Titovo kapitulantstvo Kot so evropski narodi onemogočili EOS, tako lahko mi preprečimo razkosanje

...pri se kot o poglavju nepozna-
...zuma med Italijo in Jugosla-
...željo, ki ga je treba zaključiti
...del poklon in na oltarju »za-
...odne kulture« za obrambo
...Nesvobodnega sveta.

Komur pa je pri srečanju način
...osvrtitev trdnih in trajnih
...nosov med jugoslovanskim
...italijanskim ljudstvom, prav
...osebno pa med Slovani in
...italijani te pokrajine je jasno,
...KAKO razpravljanje o razkosa-
...niso uvod k dobi miru in
...miru, pač pa k dobi raz-
...rovanja narodnostne mržnje
...beh onih, čeprav zahtea-
...v beogradska in rimska vla-
...v »podrobnosti« jarmstava
...prave obsej etničnih sku-
...Brez dvoma izhaja iz dej-
...te predvidevanje, da bodo
...te nesramne kupčije, če se
...razkoso izvedlo, najbolj
...izdatke prav že zastopavla-
...narodnostne manjšine.

Po vseh je razvidno, da
...redstavljajo v sedanji fazi
...trig na našo škodo za skleni-
...prej kupčije med Rimom in

omejujejo v con A in B prav-
...do vrnitve v rodne kraje,
...zapruse zaradi političnega
...preganjanja.

Borimo se in se bomo borili
...zato, da se prepreči vsak ukrep
...ali dejanje, ki bi lahko pri-
...vedlo do posrednega ali nepo-
...srednega raznarodovanja kakr-
...koli narodnostne skupine.

Vztrajno vodimo našo borbo,
...da zagotovimo vsaki etnični
...skupini na naši zemlji sveto
...pravo do narodne enako-
...pravnosti pod zastavo bratstva
...in prijateljstva med narodi, za
...pomiritev in mir, proti sovra-
...štvu in sporom med prebiva-
...lci.

MARIJA BERNETIC

Solidarnost s KP ZDA

Centralni komite Komuni-
...stične partije STO je poslal a-
...meriškim komunistom in de-
...mokratom pismo, v katerem
...jim v imenu vseh tržaškega
...demokratskega ljudstva izra-
...ža solidarnost in simpatijo
...pri spoštovanem zakonu, ki
...postavlja v ilegalo KP ZDA.

V krogih, ki so zelo blizu
...italijanskega zunanjega mini-
...strstva, se je zvedelo, da se
...pogajanja o tržaškem vpraša-
...ju »normalno« nadaljujejo in
...da se je dosegel znaten na-
...predek. V istih krogih se pravi,
...da se ne more računati na
...bliznj rešitev a, če zadeva
...ključu temu ne bo zavlekla pre-
...ve prve polovice septembra t.
...l. Z druge strani se je tudi
...zvedelo, da sta se voditelja o-
...beh vzhajalskega parla-
...menta Gronchi in Merzagora
...sestala in ukrenila vse potreb-
...no zato, da bi se v določenem
...primeru parlament sklical v
...teku 48 ur. Kot je znano, bi se
...moral italijanski parlament
...sestati šele 22. septembra. U-
...krepi Gronchija in Merzagore
...pa pomenijo, da se predvideva
...sklicanje parlamenta pred do-
...ločenim rokom. Znano je, da
...se bilo tudi s strani vlade re-
...čeno, da bo parlament nemu-
...dno sklican v trenutku, ko bi

nastalo kaj novega v zvezi s
...tržaškim vprašanjem.

Po drugi strani je iz jugoslo-
...vanskih gospodarskih krogov
...prišla vest, ki prav tako po-
...trjuje, da se tržaško vprašanje
...mislí čim prej »uredití« po sto-
...pjalnih znanih Titovih predlo-
...gov. »Primorski« od torka je
...namreč objavil iz Kopra vest,
...da se je v con B ustanovila
...pomorska družba »Slovenija-
...linija« z matično luko v Pira-
...nu in s sedežem v Ljubljani.

Ta pomorska družba naj bi
...prevzela nalogo, da osredotoči
...v con B ves pomorski promet
...iz Slovenije v tujino. To vest
...je potrdil tudi londonski »Ti-
...mes«, ki je pisal istotako v
...torek, da je predpogoj za raz-
...voj koprské in piranske luke
...prav priključitev vasi miljskih
...brihov k Jugoslaviji.

Londonski »Times« je objavi-
...l dopis iz Beograda, v kate-
...rem se pravi, da je sporazum
...v glavnem rešen, da gre še
...za odpravo dveh »zredobností«

vlogu »prvega v ameriškem
...razredu, vlogo, ki je do sedaj
...pripadala slepi politiki Rima
...in njegovih ne preveč sposob-
...nih voditeljev.

Vest jugoslovanskih »gospo-
...darskih krogov, da se pri-
...pravlja izvajanje načrta o luk-
...med Koprom in Piranom, o čem-
...er se zadnje čase ni govorilo
...vee, pa je značilna. Sklepa se
...lahko, da si bo naš jugoslovans-
...ka vlada na vsak način prizade-
...vala odvzeti Trstu še tisto
...malo prometa, ki gre skozi nje-
...govo luk, in da bo prav go-
...vorno politika italijanske vlade,
...katera gleda bolj na interese
...Genove kot na interese vseh
...drugih luk bližnje republike,
...šla tistovsem na limanice. Ta-
...ko postaja jasno tudi na go-
...spodarskem polju, kakšne po-
...sledice bi prineslo s seboj raz-
...koso, če bi jo dneja prišlo.

Jugoslovanska vlada nam ho-
...če torej podariti, prvič na-
...rodnostno zastopavanje iz
...strani italijanskih »kovinistič-

mednarodnem položaju in o tr-
...govini med Anglijo in Kitaj-
...sko.

Kitajska vlada je v tem ču-
...zjavila, da ne bo dopustila
...vmešavanja ZDA v njene no-
...tranje zadeve in da je kitajsko
...ljudstvo odločno osvobodit-
...Formozo. V tej izjavi je pou-
...darjeno, da bodo ZDA odgo-
...vorne za vsak ukrep, s kate-
...rim bi se skušala ovirati pra-
...vica kitajskega ljudstva do
...osvoboditve Formoze.

**Beg demokristijanskega
poslanca v DR Nemčijo**

BERLIN — V nedeljo je de-
...mokristijanski poslanec Zah-
...nemčije Schmidt-Wittmack za-
...prošil oblasti DR Nemčije za
...politično zatočišče. Schmidt-
...Wittmack je bil vodja demok-
...ristjanov v Hamburgu in je
...po vseh iz Bonna odnesel se-
...boj zelo važne dokumente.

DANES BO

KJE SO NOVEBRSKE romarske delegacije?

7. novembra so titovski organizirali medobčinsko delegacijo, ki se je podala v Beograd k Titu in Kardelju. Člani delegacije so bili: predsednik dr. Dekleva, dr. Strk, dr. Vukobratović, dr. Vukobratović, dr. Vukobratović, Drago Jelačić, Srećko Čolja, dr. Vukobratović, Miše Josip (Zgonik), Josip Skabar in podžupan Ludvik Gustin (Repentator), Marc (Dolina), Vatta Mario (Miše). Kot je poročal »Primorski« od 10. in 12. novembra 1953 je delegacija šla k Titu, da mu razloži svoje stališče in svoje »nasprotovanje proti prihodu Italije v cono An.

stranjeni in da se na njegovo
v delovna mesta postavljajo
slovski elementi iz notranjosti
Jugoslavije, ki spodbujajo
ljudi domačine slovenske in
hrvatske narodnosti. Samo tisti,
ki hoče biti in ve, da je pre-
varan, lahko meni, da bodo ta
vesti, četudi bodo dana,
upoštevane od tistih, ki so že
izgubili ljudstvo in ga še dalje
prevarajo.

Čakajmo za Slovence cone
A? Kakšna jamstva, če se ve-
dno veljajo fašistični zakoni in
je diskriminacija proti Slo-
venem tuka, da se ne povepo-
veča celo uporaba njihovega
jezika v javnih uradnih, v do-
kumentih, in se dejansko ote-
rožajo zaposlitve onim, ki po-
stajajo in dokončajo slovenske
pole? Kakšna jamstva, če se
ne prevarajo, in skrajšoma

Po poročilih »Primorskega« je ta delegacija (kakrat
dobila zagotovilo, da se bo Titova vlada zavzela za
uresničenje »želja tržaških Slovencev«).

Titovski kolovodje v Trstu so torej kakrat z vso na-
glico organizirali delegacijo. To je bilo pač na njihovi
takratni liniji demagoškega kricanja proti anglo-ameri-
škemu diktatu od 8. oktobra, na liniji njihovih demago-
gičeskih »Nikdar več pod Italijo!«, »ziviljenjam« damo,
Trsta ne damo!«, »Rajši vojno kot Italijo!« itd. Sedaj pa
so vtihnili in pripravljali s svojimi sestanki in pisanjem
ozračje za prihod Italije v cono A vsled Titovih predlo-
gov za razdelitev našega Ozemlja.

Mi vprašamo titovske kolovodje, zakaj ne organi-
zirajo sedaj delegacij, ki naj bi šle k Titu in povedale
to, kar so povedale novembra lani? Zakaj nčetoje pove-
dati Titu, da je vse naše ljudstvo odločno proti razko-
sanju? Zakaj ne sporočijo Titu, da pomeni razkosanje
ponovno suženstvo tržaških Slovencev? Na to naj titov-
ski kolovodje odgovorijo!

IZ SLOVENSKEGA LISTA »ZAJEČI«

Sporazum, ki šele interesom Jugoslovanske

Iz štev. 24, od 19. avgusta
liste »Za ljudsko zmago«, gla-
sila jugoslovanske revolucio-
narne emigracije v LR Mad-
žarski, posnemanje naslednj
članek:

Na dejstva dokazuje, da si od vlad, kot sta rimska in beograjska, ni pričakovali spoštovanja svobode etničnih skupin obkol con našega Ozemlja, marveč da se je zato treba boriti. Mi nasprotujemo vsakemu delanju in dejstvu, s katerim bi se hoteli minimizirati narodnostne pravice našega prebivalstva. Mi se borimo in se bomo borili tudi v nesrečnem primeru, da bi se nesramno branjanje izvedlo, za demokracijo in narodnostna načela, do katerih ima vsak narod pravo.

Na vsak način pa zahteva-

lu, da se v coni A izveljavljajo zakoni, ki omejujejo narodnostne pravice slovenskega prebivalstva. Borili se bomo za prenehanje vsake politike ustrahovanja, pritiskanja, diskriminacij in raznarodovanja proti etničnim skupinam cone A in B in za zagotovitev popolne svobode razvoju narodnega, kulturnega, političnega življenja brez vsakršnih diskriminacij na podlagi enakopravnosti etničnih skupin v izvažanju državljanških pravic z udeležbo Slovencev in Hrvatov v coni A. Italijanov v coni B v javnih uravah.

Nikomur se ne sme krati pravica do materinščine; zato naj se vpletje uporaba slovensčine v vse uradne akte in javne ustanove po želji prizadelež. Za zagotovitev svobodnega kulturnega razvoja Slovencev zahtevamo pravico do šol, knjižnic, kulturnih ustanov, gledališč, muzejev itd., zagotavljalost istočasno kvalificiran in stalno osebo po potrebi in

zaškega vprašanja in da je »sporno« le vprašanje datuma objavitve tega sporazuma.

Na čem temelji ta »kompromis«? Zgodovno časopisje je eno od mnenja da je kot piše n. pr. »Neue Zeitung« v svojem dopisu iz Berlina z dne 7. avgusta, »za izhodniščno točko služila izjava zahodnih sil z dne 8. oktobra 1953. I. Ni še leto tega, ko so najvidnejši predstavniki beograjskega režima histerično vpli, da ne bodo nikdar pristali na osmooktobrski diktat, da ne bodo nikdar dopustili, da bi tudi en sam italijanski vojak stopil na tržaška tla, da bodo prej dali: življenje kot Trst. Le nekaj pičlih mesecev je bilo potrebno, da se požrilo svoje lastne širokotele demagoške izjave in danes stojijo na naših mislih in prudi razgaljeni kot politični golfuli in separisti najsibaste vrste.

Kljub temu, da sporazum o STO med beograjskimi in rimskimi oblastniki uradno še ni bil objavljen, je zahodni tisk prinesel več ali manj točne podatke o njegovi vsebini. Teritorialno predvideva ekon-

no B. S priključitvijo Trsta Italiji bo Trst avtomatično vključen v agresivni atlantski pakt, 80.000 tržaških Slovencev bo prepuščen sistematičnemu poručenju, o čemer nam jasno pričla položaj srbskih Slovencev, ki so prišli nasajajo v Italijo. Namesto avtonomnega sistema bo v Trstu in Italiji priključenih vaseh in trgih cone A in cone B uvedena na italijansko kot edini uradni jezik. Vsi javni napisi bodo v italijanski. In po vsem tem s ehoe beograjski režim se prikazovati za zaščitnika nacionalnih interesov naših narodov, pobornika za pravice zamejskih Slovencev!

Režimsko propagandna poskusi iz opraviti, da razloži razliko kosanju STO kot »zrten« in »neeno na oltar «mednarodnega sodelovanja». Pri tem misli na dovoljenje za pristop k balkanski vojaški zvezi, ki si ga je beograjska vlada kupila za izdaje življenjskih interesov našega ljudstva v zvezi s tržaškim vprašanjem. Naš narod odločno odklanja takšno »mednarodno sodelovanje«, ki temelji na izdajanju

nastalo kaj novega v zvezi s tržiskim vprašanjem.

Po drugi strani je iz jugoslovanskih gospodarskih krogov pršla vest, ki prav tako potrjuje, da se tržaško vprašanje misli čim prej rešiti» po stopenjavi znanih Titovih predlogov. »Primorski« od torka je namreč objavil iz Kopra vest, da se je v coni B ustanovila pomorska družba »Slovenijalinija« s matično lukvo v Piranu in s sedežem v Ljubljani. Ta pomorska družba naj bi prevzela nalogo, da osredotoči v coni B ves pomorski promet iz Slovenije v tujino. To vest je potrdil tudi londonski »Times«, ki je pisal istotako v terek, da je predpogoj za razvoj koprskc in piranske luke prav priključitev vasi miljskih hribov k Jugoslaviji.

Londonski »Times« je objavil dopis iz Beograda, v katerem se pravi, da je sporazum v glavnem rešen, a da gre še za odpravo dveh neodređenosti: strani italijanskih, šovinistič-

vlogo »prvega v ameriškem razredu, vlogo, ki je od sedaj pripadala slepi politiki Rima in njegovih ne preveč sposobnih voditeljev.

Vest jugoslovanskih gospodarskih krogov, da se pripravlja izvajanje načrta o liku med Koprom in Piranom, o čemer se zadnje čase ni govorilo več, pa je značilna. Sklepa se lahko, da si bo prav gotovo vlada na vsak način prizadevala odvzeti Trstu še tisto malo prometa, ki gre skozi njegovo lukvo, in da bo prav gotovo politika italijanske vlade, katera gleda bolj na interese Geneve kot na interese vseh drugih lukv bližnje republike, šla titovcem na limanice. Tako postaja jasno tudi na gospodarskem polju, kakšne posledice bi prineslo s seboj razkol, če bi do njega prišlo. Jugoslovanska vlada nam hoče torej podariti, prvič narodnostno zastopajvanost v strani italijanskih, šovinistič-

mednarodnem poljožu in o trgovini med Anglijo in Kitajsko.

Kitajska, vlada je v tem času izjavila, da ne bo dopustila vmešavanja ZDA v njene notranje zadeve in da je kitajsko ljudstvo odločno osvoboditi Formozo. V tej izjavi je poudarjeno, da bodo ZDA odgovorne za vsak ukrep, s katerim bi se skušala ovirati pravica kitajskega ljudstva do osvoboditve Formoze.

Beg demokristjanskega poslanca v DR Nemčijo

BERLIN — V nedeljo je demokristjanski poslanec Zah. Nemčije Schmidt-Wittmack zaprosil oblasti DR Nemčije za politično zatočišče. Schmidt-Wittmack je bil vodja demokristjanov v Hamburgu in je po vseh iz Bonna odnesel seboj zelo važne dokumente.

DANES BO

Polom vso am

Iz vsega tega je razvidno, da rimski krogi v kratkem pričakuje odpravo še poslednjih epudobnih spornih vprašanj in da pripravljajo zato tudi sklicanje parlamenta. Po drugi strani pa je bilo ponovno zelo jasno potrjeno, da je sedaj kapitulacija po vprašanju STO prišla s strani jugoslovanske vlade, ki je v tem zadržnem času še postala nestrna zaradi italijanskih ovir in pomislekov. Iz tega se lahko sklepa, da igra jugoslovanska vlada vlogo partnerja, ki hoče na vsak način doseči sporazum in se nemalo jezi, ker druga stranka ne razume njene »dobre volje«.

Kapitulacija jugoslovanske vlade je torej popolna. Na celi črti je Titova vlada žrtvovala interese Jugoslavije in tržaskih Slovencev na oltar ameriških napadalnih načrtov v Evropi. Prav zato ni nič čudnega, da Titova vlada tako pritiska — posredno ali neposredno — na svojevita italijanskega partnerja in igra v tej igri in nameravane obožbožitve Nemčije. Govori se o pritisku na balkanske dežele za sprejem Italije v balkansko zvezo, ki kateri naj bi se posredno pridružile tudi Zah. Nemčija, kar je Tito že pred časom napovedal, Španija in Portugalska. Zato pa je za Američane velike važnosti, da uskladijo tržasko vprašanje v najkrajšem času.

V tem trenutku pa je važno, da se tržaško prebivalstvo strne proti razkosanju. Kot je borba evropskih narodov, nemočijo uresniti je EOS, tako lahko naše ljudstvo prepreči uresničenje razkosanja STO. In to je življenjske važnosti za Tržačane in velike važnosti tudi za mir v Evropi in za pomiritev med socialističnim in kapitalističnim svetom. Če želimo preprečiti nadaljnjega poskusa za sklenitev nadaljnega bloka, kjer naj bi Zah. Nemčija igrala vodilno vlogo.

Takoj po neslavnem zaključku bruseljske konference se je Mendes-France podal v Anglijo, kjer se je srečal s Churchillom in Edenom. Kot se je po nekaj dneh zvedelo, so se

njihovih elementarnih pravic in interesov in ne predstavlja ničesar drugega kot zaratoto proti miru in varnosti na Balkanu in v srednji Evropi. Naše ljudstvo odločno obsoja tak cenovni kot ekupacija, ki ne samo brezobzirno tepta njegove življenjske interese in veljavne mednarodne sporazume, ampak tudi predstavlja vir njegovih novih nesreč in težkih katastrof v bodočnosti.

Nehru proti maršm Džonu

NOVA DELHI — V govoru pred parlamentom je Nehru dejal, da Indija ne bo nikoli mogla pristati na »Jugo-vzhodno obrambno zvezo« (SEATO), ki jo kujejo Američani. Ta blok, ki nekelej ne more pripomoči k pomiritvi, marveč je le faktor poostrepitev sprova.

Bes razkrinkanih ljudi

Slovenci!

≡ Slovensko-hrvatska ljudska prosveta ≡

vas drugo nedeljo 5. septembra ob 15. uri vabi v Bazevico

na proslavo antifašističnih mučenikov
Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča

Spored: Žalni sprevod izpred župne cerkve k spomeniku

Govori: **KARLA ŠIŠKOVIČA** in **GIORDANA PACCÒ**
pod predsedstvom Mirka Kaplja. Nastop združenih pevskih zborov.

Po svečanosti sledi pri gostilni Leban kulturni nastop številnih
pevskih zborov, dramske družine s Proseka-Kontovela itd.

Slovenci!

Naša dolžnost je, da se množično udeležimo proslave, na kateri bomo izpričali svojo antifašistično borbenost in svojo odločenost nadaljevati borbo proti razkosanju zato, da se ne povrnejo zloglasni časi fašizma!

5. septembra vsi v Bazovico!

D FRANCOSKI PARLAMENT DOKONČNO ODLOČIL

EOS spravlja v krizo eriško politiko v Evropi

ameriškim pritiskom je Mendès-France vztrajal na svojem
Bruseljska konferenca je doživela poraz pod pritiskom
narodov, ki se borijo za pomiritev med Vzhodom in Zahodom

mentarne komisije z veliko večino izrekle proti ratifikaciji in se zato predvideva, da se bo skupščina izrekla negativno. Mendes-France je odločil, da ne bo postavil vprašanja zaupnice. Če bi se zato zgodilo, da bi pristala EOSE, bi večina vlade morala vladostopiti. Po drugo strani pa, če bi parlament odločil pozitivno, zato je Eisenhower poslal v Bruselj svojega osebnega doposlanca Brucea, ki se je celo udeležil zadnjih sej konference. Kljub temu je Mendes-France vztrajal na svojem stališču in tako dojel, da se ne najdejo v Evropi ljudje, ki so jim v prvi vrsti pri srcu interesi lastne, ljudske.

rikacijo, kot se predvideva, da se bo zgodilo, bo najbrže prišlo do ostavke nekaterih ministrov, pristaev EOS. A v tem primeru bi Mendes-France lahko sestavil novo vlado.

Vsekakor predstavlja polom bruseljske konference največjo zaupnico ameriški politiki v zadnjem času. Zato so Amerikanci še pred njenim neslavnim zaključkom poskusili vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi pritiskali na Mendes-Fran-

Kot smo zanjdiž poudarili, se je s pokopom EOS odprla pot k rešitvi vprašanja odnosov med Vzhodom in Zahodom na podlagi sovjetskega predloga za sklicanje konference, na kateri bi se razpravljalo o sklenitvi vseevropskega kolektivnega pakta. Le to je pot mi in pomiritev. Grožnje Amerikancev, da bodo oborožili Zah. Nemčijo v okviru Atlantske zveze, pa dokazujejo le zakrknjenost ameriških vodi-

WASHINGTON — Eisenhower je podpisal zakon, s katerim se Komunistična partija ZDA postavlja izven zakona. S tem je predsednik te države, ki je nekad igrala vlogo svetilnika svobode in demokracije, napravil prvi javni korak k uvedbi odkrite fašistične diktature po stopinjah Hitlerja in Mussolinija. Kot je znano, sta Hitler in Mussolini začela svojo diktaturo prav s preganjanjem komunistov in s prepovedjo njihove stranke.

Odpor proti poskusu uvedbe fašistične diktature v Braziliji

Samomor predsednika Vargasa - Ljudske demonstracije v glavnih mestih proti vladi, ki noče vedeti o demokratizaciji Braziliije

Braziliija, druga največja država obeh Amerik, preživlja težko notranjo krizo, katere znaki so se pojavili že pred časom. Predsednik Braziliije Getulio Vargas je v torek zjutraj ob 8.35 izvršil samomor potem, ko so ga generali letalstva in vojske prisilili, da je podal ezračnosno ostavko.

Kriza je v zso silo izbruhnila 5. avgusta, ko so člani predsedniške straže izvršili atentat na časnika Jaca Lacerdo in polkovnika Vaza, kateri je bil ubit. Takoj po atentatu je moral Vargas razpustiti svojo stražo, dočim je desna opozicija, ki ji načelujeta general letalstva Gomez in časnika Lacerda, zahtevala inkrimina-

cijo Vargasovega sina Latera.

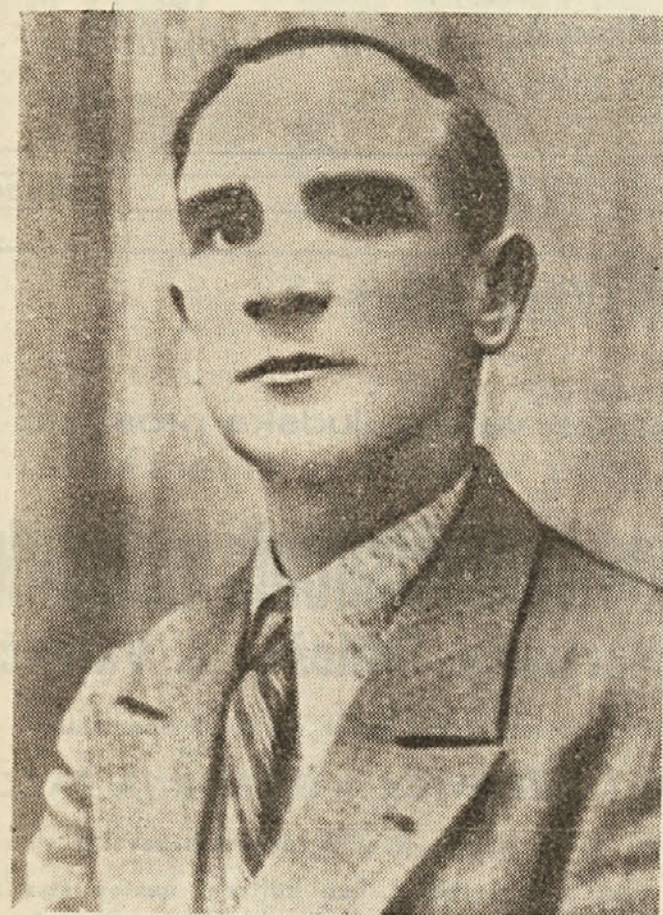
V ponedeljek so se letalski oficirji sestali in pooblastili Gomeza, da zahteva od Vargasa odstop s predsedniškega mesta. Vargas je odgovoril, da bo zapustil predsedniško mesto samo v primeru smrti. Računal je pač na podporo vojske, ki pa mu je v ponedeljek zvečer odpovedala pokorščino in se povezovala z letalstvom. V noči med ponedeljkom in tokom se je sestal ministrski kabinet, ki je vsilil Vargasu predlog 90-dnevnega adopus-ta. Že zgodaj v jutru so brazilske radijske postaje oddajale vest o Vargasovem odstopu. Ob 8.30 pa se je predsednik zaprl v svojo sobo in izvršil samomor. Takoj za tem

ko svoje »laburistične« stranke. Ko pa je ponovno pokazal svoj pravi obraz protiljudskega elementa, se je začelo v deželi gibanje za izboljšanje delovnih pogojev, ki je doseglo svoj vrhunec v teh zadnjih dveh letih. Pod pritiskom delovnih množic je moral Vargas sprejeti nekaj ukrepov, ki so dejansko trčili ob interese ameriških monopolov. Zato so ameriški krogi organizirali desno opozicijo gen. Gomeza in časnika Lacerde.

Sedaj je vprašanje, ali bo Amerikancem in njihovim agentom v Braziliji uspel ta fašistični državni udar. Delstvo je, da je proti nevarnosti začelo nastopati ljudstvo, ki demonstriira v Rio de Janeiru

razmeram. Ze zadnjih smo pisali, da so prišla iz Ljubljane nova narodila, ki določajo razpustitev vseh sedanjih titovskih organizacij in vključitev njihovega članstva v določene italijanske stranke. To ni nič čudnega, saj ni nobene razlike med politiko titovskega in politiko italijanskih nacionalističnih strank. Antikomunizem jim služi kot skupna platforma. Morda bodo titovski hoteli igrali v teh strankah vlogo najbenednejših protikomunistov. Na enak način je ta nameravana likvidacija najbolje potrdilo njihovega kapitalizma. Niso samo pripravljali izročiti 83.000 Slovencev Italiji; niso samo postali nestrpní, ker se Scelba nekam obotavlja sprejeti to cedno darilce; marveč je pripravljalo v svojih lastnih vrstah ukrepe za to, da bi izgladili pol italijanskim oblastem v delu za nadajevanje raznarodovalnega dela in za povečanje pritiska na demokratsko gibanje. Tako tako titoci kot njihovi novi prijatelji in nas premalo poznajo!

OB 10. OBLETNICI MUČENIŠKE SMRTI VELIKEGA VODITELJA DELOVNIH MNOŽIC

LUIGI FRAUSIN ZGLED predanosti delavski stvari

vrnil domov in prebivalstvo Milju je dalo svoje največje priznanje. Poklonili so se mu ne samo naši simpatizerji, marveč tudi nasprotniki, ker je predstavljal najlepše tradicije in je imel velike sposobnosti za borbo in delo.

Tudi 8. septembra se je moral vrniti v ilegalno in nadaljevali ilegalno borbo. Vzpostavil je osvojitveno gibanje, ustanovil prve skupine GAP, sodeloval je pri ustanovitvi Tržaške brigade in brigade »Alma Vivoda«. Njegova je tudi zaslug, da je znal prebrati od naših vrst oddaljene ljudi o potrebi ustanovitve CLN za strogolajenje fašizma. Vedno in še posebno v tej dobi se je boril proti vsaki obliki nacionalizma.

Dne 7. avgusta 1944 smo odpravili na sestanek z oficirji Tržaške brigade v kraju Korita na Krašu. Med potjo je povpraševal po novicah o sinu in hotel vedeti vse, do najmanjše podrobnosti. V veliko veselje mu je bilo, ko je zvedel o junakihi dejanjih komandanta Nanosa, njegovem idealu, predanosti partiji in neznaj ljubezni, ki jo je gojil Mario Frausin do matere in očeta.

Bili smo skupaj do 12. avgusta, ko se je vrnil v Trst. Na povratku z misije pa so ga že čakali agenti SS in ga nekaj dni pozneje aretirali. Prestal je strašno mučenje, toda iz njegovih ust ni prišla niti ena beseda. Po več dneh trpinčenja, je bilo vse njegovo telo ena sama krvaveča rana. Toda kljub nepopisnim mukam je bil vedno ponosen in imel je toliko moči, da ni prosil svoje rabe niti kapljice vode.

Držal ga je po konci brezmišne ideal, nikakor pa ne fanatičen. Podpirala ga je razredna zavest proletariata, iz katerega je izhajal. In ta zavest mu je dala moč, da je prenesel še poslednjo žrtev.

Ne vemo, kdaj so nacistični zablji končali z mučenjem. Tudi v konfinciji je študiral in poučeval. Posebno je bil cenjen zaradi izkušenj in poznavanja vseh problemov, ki so se nanašali na Juljsko krajino. Vsi se spominjajo, kako je vedno svaril pred italijanskim in slovenskim nacionalizmom ter nevarnostjo kompolitizma. Boril se je proti sektarstvu in skušal uresničiti politiko naprednih sil različnih političnih struj, to je politiko enotnosti in zavezništva, ki je bila podlaga osvobodilne borbe. Kot je bil občutljiv v političnih problemih in predan partiji, tako globoko je ljubil svojo družino, katere se je spomnil vedno in ob vsaki priliki. Kdor je občeval z njim, je lahko razumel, kako veliko veselje mu je bilo odvzeti s tem, da ni videl, kako mu rast sin, da ni mogel živeti skupnega življenja z ženo, otrokom in sorodniki. Ob vsaki priliki je povpraševal, kako jim poteka življenje. Živel je, ne da bi videl svojega sina, ga lahko božal in vzgajal. Edino le visoko poslanstvo z vzvišenimi ideali miru in svobode lahko nadkriljuje ta čustva, nad katere se postavljajo višji in daljni ideali.

Sele s padcem fašizma se je

njem Luigi Frausina in nemoremo položiti cvetja na njegov grob. Toda spominjamo se ga vedno in nadaljevali bomo borbo za tiste ideale, za katere je Frausin žrtvoval svoje življenje.

MARIJA BERNETIC

Po socialističnem svetu

V ZSSR GRADE NAJVEČJI OTROŠKI MAGACIN

V Moskvi grade največji magacin za otroške predmete v Evropi. »Detski mir« (Otroški svet), kot se bo imenoval ta magacin, bo imel 300.000 kubičnih metrov prostornine in bo lahko postregel dnevno po 200 tisoč odjemalcev. Osemnadstropna stavba bo imela pol tisoč prodajnih prostorov tudi zimske vrste s kotičkom za mlade botanike, otroško kavarno in veliko jedilnico.

Moskva in druga sovjetska mesta imajo desetine podobnih magacinov za otroke vseh starosti.

POUCNI FILMI V KARLOVIH VARIH

Na nedavnem 8. mednarodnem festivalu v Karlovih Varih je bilo predvajanih mnogo poljudnoznanstvenih in slikanih filmov. Veliko zanimanje je pri gledalcih vzbudil sovjetski znanstveni film »Fitonida«, ki opisuje znanstveno delo stalinskega nagajenca prof. B. P. Tokina. Ta učnjak je ugovoril, da v rastlinah obstajajo takozvani fitonidi, to je tvari, ki uničujejo mikroorganizme.

Navedeno so bili sprejeti tudi češkoslovaški film »Na pragu zgodovine«, ki prikazuje arheološke najdbe na Moravskem, rumunski »Zlet v gore« o dogodivščinah neke skupine mladincev na ekscurziji, švedski film »Keramika iz Koges« in drugi.

TEROR PROTI DEMOKRATIČNEMU GIBANJU V PAPAGOSOV GRČIJI

Špalir 8500 policijskih agentov varoval Tita pred grškim ljudstvom

Poziv grških intelektualcev svetovnemu javnemu mnenju - Usoda 49 mladih sindikalistov - Žene in otroke političnih priporikov silijo, naj se odrečejo svojemu možu, oz. očetu - Pisatelj Menelas Lundemis ponovno v taborišču - Strahote na otoku Ai-Straits

List »Glas Grčije« je v svoji 61. številki objavil poziv grških intelektualcev svetovnemu javnemu mnenju, ki ga je podpisalo 54 grških pisateljev, pesnikov, univerzitetnih profesorjev, zdravnikov, novinarjev, umetnikov, režiserjev in igralcev. V pozivu se pravi, da so intelektualci zelo prizadeti od terora, ki ga je uvedla Papagosova vlada. Veliko število znanstvenikov, profesorjev, umetnikov, novinarjev, kulturnikov je bilo v zadnjem času

aretirano, mučeno po ječah in poslano v taborišča, kjer preživljajo najtežje dni svojega življenja.

Papagosova policija je aretirala učenika lista »Avgis« Manosa in Elstadisa, profesorja Kiskirasa, pisatelja Varnasa, založnika Neftalida, Panopolosa, Stamatiasa in Sarisa, prevajalca Themosa. Pesnik Menelas Lundemis, ki je bil sedem let zaprt v strahini taboriščih v Macronisossu in Ai-Straitsu in ki je bil pred meseci osvobojen zaradi svojega slabega zdravstvenega stanja, je bil ponovno aretiran in poslan na otok Ai-Straits, kjer so zaprte stotine drugih intelektualcev kot Cornaros, Papapericlis in drugi.

Toda Papagosov režim ne aretirano samo ljudi, marveč hoče izbrisati celo njihova dela. Tako je bila pred kratkim prepovedana pesniška zbirka Tassosa Livaditisa samo zato, ker je vsebovala nekaj stihov, ki so povelicali mir. Prav tako so inkvizitorji preko grške cerkve postavili na indeks najnoveše delo pisatelja Nicosas Cazanekisa.

Danes — pravi poziv — je v Grčiji mesto le za dela in ljudi, ki se klanjajo režimu in Ameriki. Za tiste pa, ki si želijo svobodne in neodolne Grčije ni mesta, ali bolje se najde mesto po ječah in taboriščih smrti.

List »Glas Grčije« piše tudi, da je grška policija pred prihodom Tita v Atene 2. junija t. l. aretirala v Atenah, Pireju in Solunu preko 1000 ljudi. Da se jugoslovanski diktatorju ne bi nič zgodilo, je vlada razpostavila na poti iz Pireja v Atene preko 5000 policistov, v pirejski luki pa kar 3500. Celo fotoreporterji so bili izbrani, njihovi fotoreporteri in filmi so bili strogo pregledani. Fotoreporterji so imeli določeno mesto in policijski nadležnik jim je prepovedal kretanje. V Atenah, Pireju in Solunu je policija stalno patrulirala celice, skupine policistov pa so bile razpostavljene celo po strehah hiš. Sami zahodni tisti so morali priznati, da so ti policijski ukrepi pokazali slabost režima in osvojevali umetnih zbiralnih jezer. Obrežja kanala in jezer bodo posajena z drevmi in zelenjem.

Graditelji kanala bodo izkopali preko 26,5 milijonov kubičnih metrov zemlje, zgradili preko 600.000 kub. metrov betona, montirali 5000 ton kovinskega ograjanja, zgradili 13 podnih postaj, mnogo upravnih in stanovanjskih postelj, 130 km avtoceste itd.

Pri gradnji kanala se poslužujejo najnovejših iznajd hidro-tehnik. Na široko se uporablja moderna sovjetska tehnika — močni samogibni ekskavatorji, hidrovalični bagerji in drugi stroji.

se je vršil 12. maja t. l. proces proti 49 sindikalnim voditeljem, ki so bili aretirani pred enim letom po neki prorojski manifestaciji. Celo javno tožilstvo je moralo pred enim letom priznati, da aretiranci niso ničesar krivi in jih je ukazalo spustiti. Toda policija jih je takoj ponovno aretirala in jih poslala v koncentracijska taborišča kot elemente, ki so nevarni za državo. Nato so policijske oblasti uprizorile proces. Na proces so sindikalisti, ki so vsi v mladih letih in med katerimi je bilo več mladih žena, prišli vsi potolčeni in bolni zaradi mučenja, kateremu so bili podvrženi v taborišču. Na proces, 22-letni Karkias je prišel na proces z bolnim srcem. Trahanas z Jetiko, 21-letna Amelija Stamatiasu s pokvarjeno hrbtnico, 23-letna Despina Papagosova z bolnim srcem, 20-letna Aleksandra Vlasi težko bolna itd. Kljub vsem poskusom policijskih oblasti je moralo sodišče priznati neosnovanost obtožbe in je le zaradi lepšega obsodilo 5 sindikalistov na 2 meseca zapora, ostale pa dalo izpustiti. S tem pa se trnova po 49 priporikov ni zaključila. Policija jih je kljub razsodbi zopet zaprla in jih poslala umreti v eno izmed številnih taborišč smrti. To je pač alegorično Papagosovega režima, ki se opira na ameriško demokracijo. Celo svojih lastnih zakonov ne spoštuje!

V mestu Cavalla so policijske in vladne oblasti poslale otrokom in ženam ljudi, ki so zaprti, poziv, naj se takoj odrečejo svojim staršem, oz. možem, če hočejo obdržati ali dobiti delo. Vidi se, da se je Papagosov režim marsikaj navadil tudi od beograjske vlade, odkar je z njo sklenil tesno zavezništvo v znak »ameriške demokracije« in »advisoične krščanske kulture«. Znano je pač, da titovske oblasti silijo vsakega člana družine političnega priporika, naj ne prizna nobenega sorodstva z njim.

V zadnjih tednih so se vršile nove aretacije. Policija je zaprla na stotine in stotine ljudi, prav posebno sindikalistov. Med temi so bili zaprti Karolos, predsednik sindikata kotlarijev; Papadostantini, tajnik atenskega sindikata pekarn; Stamatias, predsednik piraškega sindikata stavbenih delavcev; Betis, Messiklis itd. Poleg tega so bili aretirani pristojni EDA (Levičarske demokratske zveze) Viriolis, Langakis, Dicholitis itd.

Zločjenje v taboriščih je ne-

Naroči se na "Delo" in preskrbi naročnike

V kampanji za demokratičen tisk je razen širjenja naših listov, nabiranja prispevkov in organiziranja krajevnih praznikov tiska važna naloga tudi pridobivanje novih naročnikov za »DELO«.

Postati stalen naročnik »DELA« — to naj bo osnovna naloga vsakega slovenskega tovariša in simpatizerja.

Vsak tovariš naj si v tej kampanji našega tiska stalno prizadeva in potrudi, da pridobi vsaj po enega naročnika za »DELO«. S tem bo prispeval za finančno utrditev našega lista.

Ne smemo pozabiti, da je naročnina poleg prostovoljnih prispevkov najboljša in izdatna finančna pomoč bralca, ki omogoča redno izhajanje »DELA«.

Naročnina za »DELO« znaša: MESEČNA 80 lir, TRIMESEČNA 260 lir, SEST-MESEČNA 520 lir, LETNA 1.000 lir.

Naročite se lahko kadar koli! PRIJATELJI, TOVARISI! ČE ZELITE PREJEMATI »DELO« NA DOM, POSTANITE NAROČNIKI!

Obisk laburističnega voditeljev v L.R. Kitajski

Od agencije »Noua Kitajska« smo prejeli te dni nekaj posnetkov o obisku angleških laburističnih voditeljev v L.R. Kitajski. Obisk angleških laburistov povzroči v burjenje in jezo v ameriških vladnih krogih, ki vidijo svetovni mir pomemben dogodek slabe perspektive za svojih vojnih načrtov.

Cu En Laj in vodja laburistične delegacije Attlee nem kosilu, ki je bilo prirejeno na čast laburističnega

Vodja angleške laburistične delegacije Attlee govori

Laburistični poslanec Aneurin Bevan (desno) in S (tevo) snemata filmske posnetke v bivšem cesarskem v Pekingju

O državno-monopolističnem kapitalu v Jugoslaviji

V teku koncentracije in centralizacije proizvodnje ter kapitala, v teku usvajanja monopolov, koncentracije in centralizacije bančnega kapitala je ob koncu 19. stoletja prišlo tudi do združitve industrijskega in bančnega kapitala v finančni kapital. Kot rezultat tega procesa so se v posameznih deželah ustanovili trusti in koncerni, skupno z njimi pa se je izoblikoval ozki sloj kapitalistov, ki gospodujejo nad temi velikani. V rokah maloštevilnih kapitalistov, ki jih Lenin naziva finančno oligarhijo, je osredotočena velika ekonomska sila. To svojo moč pa finančna oligarhija ne izkorišča samo zato, da gospodari nad gospodarstvom svoje dežele, marveč da podredi njeno državno oblast svojim interesom, da dejansko zagospodari nad državo in jo vodi. Država se na ta način podreja oblasti monopolov.

Člani finančne oligarhije neposredno zavzemajo danes

vodilne položaje v vrhovih državnega ustroja. V vladi ZDA je minister zunanjih zadev John Foster Dulles lastnik odvetniških uradov, ki zastopajo interese Rockefellerja; obrambni minister Charles Wilson je predsednik največje monopolne ZDA »General Motors«; »General Motors« sta tesno povezana minister notranjih zadev Douglas MacCae in poštini minister Arthur Summerfield. V sedanjih konzervativni vladi Anglije je podpredsednik in minister zunanjih zadev Anthony Eden ravnatelj »Westminster bank« in predsednik zavarovalnega koncerna »Fenix«, ki ima v svojih rokah velik del angleškega gospodarstva; finančni minister Butler je ravnatelj trusta »Curt old« za proizvodnjo umetnih vlaken; minister za kolonije Littleton je vodja »Associated Electric Industries« itd.

Državno-monopolistični kapitalizem je značilen za dobo

Na rižnih poljih osvobojenega Vietnama

imperializma, prav posebej pa za dobo splošne krize kapitalizma. Državno - monopolistični kapitalizem pomeni gospostvo največjih monopolov, ki so si podredili ustroj državne oblasti in ga izkoriščajo kot sredstvo za vmešavanje v gospodarsko življenje dežele in za lažanje ukrepov proti delovnim ljudem in vrhu posebnega kapitalnega profita in okrepitve svoje diktature. Toda državna oligarhija se ne zadovoljuje z zasluževanjem lastne dežele.

Ameriški monopoli, uporablajo vlado in vsi državni ustroj ZDA kot svoje orodje, razširjajo svojo gospodarsko, vzporedno z njo pa politično in vojaško oblast po vsem kapitalističnem svetu. V tem nesistem delu za zasluževanje šibkejših kapitalističnih dežel igrajo desni socialdemokrati vlogo neposrednih pomagačev ameriških monopolov. Zanje sta, kot je izjavil predsednik Laburistične stranke Morgan Phillips, »Marshallov načrt« in »pomoc« na osnovi ameriškega zakona o »evazjemni varnosti« — »socializem v praksi«. V svojem poročilu na XIX. kongresu KPSZ je tov. Malenkov dejal: »Sedanja desna socialdemokracija je dopolnila svojo staro vlogo sluge nacionalne buržoazije in se spremenila v agenturo ameriškega inozemskega kapitalizma...«.

Delokrog delovanja monopolov se razširja z izvozom kapitala. V pogojih vladanja državnomo-nopolističnega kapitalizma predstavlja izvoz kapitala posel države, ki se za to okorišča izterjanih davkov. Docim je n. pr. 1929 delež države pri izvozu kapitalov predstavljal 43 odst. vsega izvoza kapitalov iz ZDA, se je ta delež dvignil 1949 na 80 odst. V povojnih letih je bilo 30

odst. celokupnega blagovnega izvoza iz ZDA finansiranih od državnega proračuna. Marshallov načrt in »pomoc« na osnovi zakona o »evazjemni varnosti« sta prav tako po večini finansirana od ameriške vlade. Posebno značilno za strukturo blagovnega izvoza je, da je leta 1951 in 1952 vojaški material predstavljal 40 odst. celokupnega blagovnega izvoza ZDA v evropske dežele. Skupno s takim razvojem izvoza kapitalov in blaga ter s povečevanjem izkoriščanja delovnih ljudi v deželi so narasli tudi maksimalni profiti ameriške finančne oligarhije. Docim so pred vojno, n. pr. 1938 iznašali 3,3 milijarde dolarjev, so 1948 že iznašali 33,8 milijarde dolarjev, za časa vojne v Koreji pa kar 42,9 milijarde dolarjev. Tako se povečujejo maksimalni profiti, istočasno z njimi tudi vpliv ameriških monopolov v drugih deželah; pri tem pa ne tvegajo ničesar. Izgube, ki izhajajo iz neuspešnega plasiranja kapitalov, kot n. pr. v primeru Čangkajskega, ko je bilo izgubljenih 5 milijard dolarjev, prenašajo predvsem davkoplačevalci, ker se ti posli finansirajo z njihovim denarjem. To pa ne bi bilo mogoče, če ne bi finančna oligarhija zavzemala odgovorna mesta v vrhovih državne uprave.

Podrejanje drugih kapitalističnih dežel, njihova spremenitev v polkolonije se vrši po istem receptu, po katerem je finančna oligarhija obvladala državni ustroj v ZDA. Vlada ZDA kot orodje državnomo-nopolističnega kapitala obvladuje gospodarsko šibkejši in zaostale kapitalistične dežele, si podreja njihove vlade, utrjuje in podpira diktature raznih reakcionarnih klik.

(Nadaljuje se)

Gradnja prekopa Donec - Donbas

V Donbasu se iz leta v leto vedno bolj razvija industrija in železniški promet. Mesta se širijo, grade se desetine novih delavskih naselij, število prebivalstva narasča. Vzpostavljajo se razvijajo industrije in razvoj mest vedno bolj naraščajo potrebe po vodi. V zadnjih časih so bila zgrajena v Donbasu velika nova umetna zbiralna jezera, postavljena je bilo na tisoče kilometrov vodovoda.

Pred kratkim so se začela dela za izgradnjo kanala Severni Donec-Donbas, ki bo omogočil temeljito izboljšanje dobave vode mestom in industrijskim podjetjem Donbasa.

Ta kanal bo popolnoma dovršen do leta 1958. Z njegovo izgradnjo se bo dobava vode osnovni in industrijski okrajem Don-

basa povečala za 2 do 3 krat. Kanal bo dolg 125 kilometrov. Po njem se bo pretakalo 25 kubičnih metrov vode na sekundo. Ob kanalu bo zgrajenih nekoliko umetnih zbiralnih jezer. Obrežja kanala in jezer bodo posajena z drevmi in zelenjem.

Graditelji kanala bodo izkopali preko 26,5 milijonov kubičnih metrov zemlje, zgradili preko 600.000 kub. metrov betona, montirali 5000 ton kovinskega ograjanja, zgradili 13 podnih postaj, mnogo upravnih in stanovanjskih postelj, 130 km avtoceste itd.

Pri gradnji kanala se poslužujejo najnovejših iznajd hidro-tehnik. Na široko se uporablja moderna sovjetska tehnika — močni samogibni ekskavatorji, hidrovalični bagerji in drugi stroji.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

AVTORSKI HONORARJI

Ko se pogovarjajo s člani družtev po manjših vaseh ter jih vprašajo, zakaj tako malo igrajo, dobijo po večini odgovor, da se ne izplača in da izgubljajo veselje. Večkrat se večerom so vaje potem pa dve ali tri uprizoritve na kakem majhnem odru v solskem razredu, ki prinesejo na vstopnicah borih 2-3000 dinarjev, od česar ne ostane družstvu prav nič, to je bilanca truda in prizadevanja igralcev. Zavod za avtorsko-pravno zaščito zahteva prispevke tudi od prirediteljev, ki so brez vstopnic, celo brez prostovoljnih prispevkov. Zato je mnogo kulturno-prosvetnih delavcev mnenja, da je bolje opustiti vsako delo, kot pa delati le za to, da lahko iz lastnih minimalnih sredstev, ki si jih pridobijo z članarino, krijejo samo zahteve Zavoda.

(Ljubljanski dnevnik 8.7.54)

ALI JE UPRAVIČENO PODRAŽEVANJE TEKSTILIJ

Med podjetji, ki so prva podražila blaga, je omeniti predvsem mariborsko tovarno »Svilav«, ki je že 1. marca zvišala svoje cene za 20, 30, 40 in tudi 50%. Tako je znašala tovarniška cena za svileni šer za podlogo do 1. marca 604 din, potem pa ga je tovarna podražila na 920 din, torej za 50%. Svileni krep za obleke je tovarna podražila od 622 na 817 din. Atlas za podlogo od 831 na 1074 din. Podjetje »Tkanina« v Kranju je junija podražilo pralno blago za obleke od 480 na 580 din, blago za predpasnike od 251 na 320 din, atletske v Kranju je podražil v juniju cifre za ženske obleke kar od 392 na 598 din, blago za namizne prte od 620 na 946 din itd. Vse kaže, da podjetja, ki dosežejo pri izvozu spričo ugodnega izvoznega koeficienta dobre cene, zanemarljivo dobiček trgi in se ne borijo zanj, ter lahko postavljajo poljubno visoke cene.

(Ljubljanska pravica-Borba 8.7.54)

KAM GRE SKUPNOSTI UKRADENI DENAR

V Prekmurju imamo okrog

POSLEDICE POMANKANJA ZAŠČITE DELA

Strahna vremenska vihra, ko se je utrgal oblak nad rudniki Banovič in Ugljevik, je povzročila smrt 25 rudarjev. Ta nesreča, ki se je pripetila

(Ljubljanski dnevnik 8.7.54)

POSLEDICE POMANKANJA ZAŠČITE DELA

rudarjem in njihovim nam, je ojedknila po žavi zelo žalostno. Banovič in Ugljevik, ki brez varnostnih ukrepov sredstev za obrambo poplavi (brez dovolj, z neuporabnimi brez alarma v trenutnosti itd.) Edino, kar preostalo nevarnosti zelo visoka zavest in valnost ljudi. Iznažila je Karakajča je ljenje iz jame Bregov daries. Izredna požar Softica in Manjolič Minova — je bila, ker sta obdava, resu sama umrla. Izkazalo v takih primerih ljudstva zavest ne delkaditi pomanjkanja zacije in sredstev za zaščito dela.

(Borba)

ZA VSAKOGAR NEK

SPIRITIZEM

»Povej mi ljubi mož, ali si se počutil boljše, ko si zivel z mano, ali pa ti je boljše sedaj?«
»Sedaj.«
»Kje pa si?«
»V peklu.«

PREMETENOST

SODNIK: »Obtožene, ali pripoznate ta nož?«
Obtožene: »Ne pripoznam ga, ker ga nisem nikdar videl.«
Sodnik predloži nato razpravo na naslednji dan.

ZAKAJ SE JON NOVOVOJENJE

— Ti, ali mi veš kaj se novorojenček pride na svet? — Zato, da opozori, da se s tistim trenotno celo trpljenje.

ZAHTEVAMO POVRNITEV ŠKODE, KI NAM JO JE PRIZADEJAL FAŠIZEM

Potek napada fašistične drhali na poslopje Narodnega doma v Trstu

Zbiranje Giuntovih škvadrstov v ul. del Teatra - Zadržanje policijskih in vojaških oddelkov Epizoda alpinca, ki je ustrelil proti fašistom - Smrtna žrtev - Pustošenje nekaterih stanovanj

Ceprav je bil dan 13. julija 1920 lep in sončen, kot se navadno poletni dnevi, je bilo vendar že v dopoldanskih urah čutili, da se nekaj nenavadnega, za naše ljudstvo usodnega pripravljalo. Komu tega dne sel dvakrat po službenih opravkih mimo ulice del Teatra, sem opazil nenavadno prihajanje in odhajanje črnosrajčnikov iz sedeža tržaške fašistične stranke, ki se je nahajal v isti ulici na št. 3.

Pomešal sem se med nje, da bi kaj slišal, in res je bilo razumeti iz njihovih pogovorov, da se pripravljajo na akcijo, katere žrtev naj bi bil Narodni dom v mestu.

Urno sem se vrnil v pisarno dr. Kimoveca, kjer sem bil uslužben in ki se je nahajala na trgu Oberdan in imela tri okna s pogledom na del Teatra pred Narodnim domom. Povedal sem svojemu šefu, kar sem zvedel, vračajoč se v pisarno, ter izrekel mnenje, da bi bilo treba takoj nekaj ukreniti, da se prepreči nameravani napad. Dr. Kimovec je v dvomu zmalaj z glavo ter izjavil, da se mu zdi neverjetno, da bi oblasti kaj takega dovolile, a se je kljub temu odpravil takoj do dr. Wilfana in ga o zadevi poučil. Dr. Wilfan je po zval k sebi še dr. Slavika in vsi trije so se sporazumeli, da intervenira dr. Slavik, tedajni predsednik Tržaške posojilnice in hranilnice, ki je imela sedež v Narodnem domu, pri takratnem kvestorju in zahteva od njega zaustavitve za preprečitev eventualnega napada.

Kvestor je dr. Slaviku za zagotovila tudi dal, čeprav je bil nedvomno o pripravah že informiran. To se je v resnici tudi pokazalo po nekaj urah. Bilo je ob 16.30, ko se je fašistična drhali privlačila po ulici Roma na trg pred Pošto ter obkrožila Narodni dom. Med kričanjem žaljivih psov na račun Slovencev se je drhala zagnala proti glavnemu vhodu na trgu Oberdan in onima stranskima na ulici Galati in Geppe, ki so bili seveda zaščitni. Zaman so napadali skušali vdreti skozi močna vrata, ki so vzdržala pred njihovimi ponovnimi poizkusi. Zaradi tega se je na ukaz množice napadalec umaknil na trg pred Narodni dom. Ostale so le tri skupine škvadrstov, ki so z metanjem ročnih bomb skušale podreti vhod. Bilo pa je zaman. Trg Oberdan se je med tem napolnil z velikansko množico radovednecev, ki so nemo pristavljali dogajanje. Med to množico si je utrl pot močan oddelek alpinskega polka, ki je bil nastavljen v bližini vojašnice Oberdan in se razpustil v vrste pred Narodnim domom na mestu, kjer se nahajajo tržaške openske tramvaje in desno od tedanjega vodnjaka, ki se je nahajal na kraju, kjer je sedanja palača špeditorske družbe «Adriatica».

Množica napadalec pa med tem ni odnehal in se je spravila na zavore - rdele - na oknih kuvarne in restavracije «Balkana» ter jih skušala odpreti. V trenutku, ko se jim je to posrečilo, se je dogodilo nekaj, kar je omembe vredno. Eden izmed alpincev, ki je stal na desnem krilu prve vrste, je nenadoma pokleknil na eno koleno, nameril puško in ustrelil na napadalec, ki so skušali vdreti skozi okna restavracije ter zadeli enega izmed njih. Ta se je ranjen zgrudil na tla. Istosčasno pa je eden izmed poveljajočih udaril alpinca s puškinim kopitom po glavi, da se je v nezvesti zgrudil na tla. Na ukaz je pristopilo 6 alpincev, ki so nezvestnega vzeli na rame in odnesli v bližnjo vojašnico, med začudenimi pogledi prisotnih.

Fašisti so nato navadili v prostore Narodnega doma, jih polili s benzinom in zažgali. Vse to se je dogajalo ob pasivnem zadržanju velikega števila karabinerjev in močnega oddelka alpincev.

Iz številnih zaprtih oken na pročelju Narodnega doma v prvem in drugem nadstropju se je začel valiti dim in kmalu za tem so se pokazali tudi plameni ognja. Enako se je dogajalo tudi v stranskih oknih in v oknih pritličnih prostorov restavracije in kuvarne. Ko so prvi plameni zajeli tudi zadnje, to je tretje nadstropje, se je v tem nadstropju nenkrat odprlo eno izmed oken in na njem sta se pojavila moški in ženska, ki sta obupno klicala na pomoč. Tretje nadstropje Narodnega doma je vsebovalo številne sobe hotela, v katerih so bili nastanjeni po večini tujci, ki jih je službovalce osebje pravočasno obvestilo o

blizujoči se nevarnosti, in dalo tako možnost, da so se umaknili iz stavbe.

Se danes se ne ve, kako se je dogodilo, da sta omenjena gosta, o katerih je bilo ugotovljeno, da sta bila nekdo leknar iz Postojne in njegova žena, kljub vsemu trušcu, ki so ga povzročale eksplozivne bombe in divje kričanje obsejane fašistične drhali, mirno spula v svoji sobi, dokler ji ni začel dušiti v sobo prihajajoči dim. Na njune klice na pomoč so bili pozvani na lice mestni gasilci, ki so se pred vodom v Narodni dom razpostavili v širok krog, držali napeto veliko platenno rjuho ter pozivali nesrečnike iz tretjega nadstropja, naj se vržejo za drugim skozi okno. Po kratkem oklevanju se je vrhava prvica leknarjeva žena, ki je srečno padla na rjuho, ki so jo gasilci z ozirom na dejstvo, da je bila ženska majhne postave, držali napeto. Niti se ni pripeljal ničesar hudega. Druga pa se je zgodilo z njenim možem, ki je bil velik, močne postave. Kljub temu, da je rjuho držalo okrog 60 gasilcev, so ti pod težo možakarja popustili tako, da je mož udaril na tla ter je nekaj ur za tem podlegel v tržaški bolnici.

Med tem so plameni zajeli podstrešje in streho, ki se je okrog 8. ure večer zrušila s velikim ropotom. Plameni so se dosegli skrajno uničujočo silo in ponovno je bilo slišati, kako se rušijo pod in zidovi v notranjosti. Črn dim se je valil še ves naslednji dan s pogorščiki, na katerega ni padla niti kapljica vode iz gasilskih vodometov! Gasilci so se omejili, razume se na ukaz, edino le na polivanje stranskih zidov in strehe hiše, ki je stala v ozadju Narodnega doma zato, da bi ne plameni, oziroma vročina povzročila požar stranskih stavb v ul. Geppe in ul. Galati.

Fašistična drhali, ki ji je stal na čelu odvetnik Giunta s svojim štabom, se je okrog 21. ure odpravila proti središču mesta z namenom, da nadaljuje svoje «kulturno» početje na škodo trgovin in ostalih ustanov, ki so bile znane kot tržaški Slovencev. Prvi dve žrtvi tega nadaljnjega pohoda sta bili pisarna odvetnika dr. Jo-

šipa Wilfana v ul. XXX. Oktobra 13, kjer so «kulturniki» razbili na drobne kose vso opremo, in pisarna dr. Kimoveca, ki je bila združena z njegovim osebnim stanovanjem.

Tu se je očito pokazala solidarnost oblasti s fašističnimi škvadrstami. Ko so namreč škvadrstvi razbijali vhodna vrata v namenu, da vdrjo v pisarno in stanovanje, je dr. Kimovec skušal dobiti telefonsko zvezo s kvestorjem. Službojujoči organ na kvestorji pa se je delal, kot da ne sliši prav, zahteval pojasnil in po petminutnem razgovoru zagotovil da bo kvestura takoj odredila intervencijo karabinerjev. Ti so v resnici tudi prišli minuto za tem skupaj s fašisti pod vodstvom lastnih oficirjev, potem ko so vdrli skozi vhodna vrata. Karabinerski oficirji

so bili tisti, ki so dr. Kimoveca, potem ko jih je pozval, naj izvršijo svojo dolžnost, začeli bitti po glavi, prsih in hrbtu z žilovkami tako, da so mu povzročili debele temne modrice otekline, mečem ko se je drhal vrgla na vse prostore, iz katerih je zmetala skozi okna na trg vso stanovanjsko in pisarniško opremo ter oblačila, izvemši dve pisalni mizi ameriškega tipa, ki sta bili preveliki in nista mogli skozi okna. Dr. Kimovec, njegov ženi, dvema mladoletnima otrokoma in služkinji je od vsega imetja ostalo le to, kar so imeli na sebi. Vse ostalo si je drhal na trgu med divjim prerekanjem razdelila in odnesla ob prisotnosti brezštevilnih karabinerjev in agentov javne varnosti.

VENCEK KREČIC

PO DVEH TEDNIH ŠE VEDNO KOMENTIRAJO IZREDNI DOGODEK

Kriški ribiči ne pomnijo tako obilnega lova na tune

1948 je bil zadnji precej dober lov - Samo še tri "tonere" v Križu - Vloga "kolnarjev" in "lekačev" - Z lovom so bili zadovoljni tudi trgovci in gostilničarji

Dva tedna sta minila, odkar so kriški ribiči pospravili izredno bogat lov tunov, toda še danes se v priljubljeni kraški vasi kaj radi in z zadovoljenjem spominjajo na ta izredni dogodek. Da je bil lov nekaj res izrednega, nam pričajo posamezni verodostojni izjave najstarejših kriških ribičev, ki ne pomnijo tako bogatega lova. Izmed vseh prvih rib se lov na tune gotovo najbolj sploča in to zaradi visoke cene, ki jo ima ta riba na trgu. Na zalozila izmed vseh tunov, ki so jih imeli v seveda tudi potrošniki pa je lov na tune po drugi strani malo rentabilen, ker so le redki primeri, da pridejo tuni v naše kraje o tako velikih skupinah. Zadnji, še precej izdaten lov so imeli Križani 1948, leta, ko je ena sama tonera ulovila v enem dnevu kakih 400 tunov, ki so tehtali povprečno od 7 do 15 kg. Leta 1951 pa so ulovili tuna

v teži 163 kg, kar je za kriške ribiče menda rekord o povojnih letih. Sicer pa se še danes spominjajo, da so nekaj let po prvi svetovni vojni potegnili na suho tunov, ki je tehtal kakih 300 kg.

Zato je tudi razumljivo, da je začel lov na tune z leti upadati. Se prva leta po prvi svetovni vojni so imeli kriški ribiči osem tonerov, danes pa so samo še tri. Te pa niso last kriških ribičev, marveč Gospodstva in P. terlinja iz Nabrežine in Cumparja s Kontovela. Za vzdrževanje «tonerov» in «strat», to je mreže, je treba pač imeti nekaj več pod palcem, česar pa kriški ribiči na žalost nimajo.

Pred začetkom sezone dajo lastniki «tonerov» svoje čolne na razpolago posrednim skupinam po dve ali tri ribice za vsako tonero. Šest izmed teh je izbranih za lov kot tak, trije pa so neke vrste

izvidniki ali kot jim pravijo v Križu, «kolnarji». Najtežja in najnapornejša je gotovo naloga «kolnarjev», ki so skozi vso sezono, to je od avgusta do oktobra, usak dan od ranega jutra pa do mraka stalno na opazovanju. Skoro neprekinjeno zrejo iz svojih treh opazovalnic, ki se nahajajo nad kriško zeleniško postajo, na morskogaleznico, kaj bodo prišle težke pričakovane skupine tunov. Ne moti jih pri tem postu ne žoače sonce in ne še tako izredni dogodek, ki bi se pripetil o njihovi bližini. Tudi najbolj prijetni bi jih zaman skušali spraviti v pogovor in odvrti njihov pozorni pogled od prozorne morske gladine. To se ponavlja dan za dnem, mesec za mesecem, skoro do konca oktobra.

Cim se zašli kričanje «kolnarjev», ki oznanja prihod tunov, zatijo vsa vsa, posebno če je lov bogat, kot je bil letos, «kolnarji» so dejansko tisti, ki imajo tudi pri pletu lopa glavno vlogo, saj so po končanem lovu napadeno vsi zgrinjani, toda tudi to se kmalu pozabi v veselju družbi, pri kozarcu domače črnine. Kričijo pa bi storili, če bi pozabili na «lekače», to je na tiste, ki pomagajo vleči mreže na kopno. To je najbolj vesel in živahen del lova na tune. Pravijo, da je bilo letos pri vlečenju mreže kakih petdeset «lekačev». Lanko si predstavljamo žito žag, ki je prevladoval o teh trenutkih v kriškem potoku.

Plen nato posteno razdelijo med lastnike «tonerov», ki prejmejo to odst. izkupička in ribiče, katerim pripade 60 odst. Toda tudi «lekači» niso pozabljeni. Po starem običaju jim pripade do 70 ulovljenih tunov od vsakeh sedem po eden, od 70 dalje pa od vsakeh deset po eden. Vse je seveda odvisno od radodarnosti, s katero se izkaže «kapo barkan». Tune prodajo očistene. Kdor jih reže in čist, to so nazadno «lekači», ama pradičo od srca, jer in črep. Dobro pripravljani kružnik črep nima kaj zavidati najbolj okusnim govejim vampingom, posebno še če se primešajo žgat.

zraven paradižniki - tako namreč pravijo tisti, ki so jih okusili. Na opek način pa prepustimo sodbo o tem našim gospodinjstvom.

Ce so bili letošnjega bogatega lova najbolj vesel ribiči in njihove družine, se je tega dogodka veselila prav vsa vas in z njo gostilničarji in trgovci. Saj je bil z izkupičkom poplačan marsikateri dolg, ki so ga bili prisiljeni napraviti ribiči o trgovini, da so se lahko preotkili skozi težke zimске mesece, ko ni bilo zadržanja od nobene strani. Ce je pa ob

«Lekači» vlečejo mreže «tonerov» na suho

te izredni priliki prišel na mizo kak «adopio» več, je bil tudi posteno in z velikim trudom zažuten.

Kakšni pa so izgledi za naprej? Iz stare ribiške prakse nam vedo povedati, da ni ranno najbolj, ših izgledov za izdatnejši lov tunov. Tuni so namreč pristi le na pristan od grasha, to je s strani Tržače, če bi bili prišli od magra, to je s strani Trsta, bi obetalo za bodoče boljše. To je se stara ribiška praksa in vidi deli bomo ali bi tudi letošnji. Prepričani smo, da bi bili pa prav ribiči najbolj veseli, če bi se tokrat usteli. Se eden ali tudi več takih lovov bi bil prav do brodolet, tudi če bi bila stara najbolj okusnim govejim vampingom, posebno še če se primešajo žgat.

R. BLAZIC

V prvi svetovni vojni prvi poraz imperializma

Članek iz glasila ruskega slovanskega odbora «Slavjanje»

Prva svetovna vojna je bila nepravilna, imperialistična; izbruhnila je zato, da bi se nadaljevalo ropanje in podjarmljenje narodov in da bi se svet znova razdelil.

Da bi v vojna razdejano pahnila čim širše množice, je buržoazija vseh dežel govorila o «obrambenem» in «osvobodilnem» značaju vojne. V resnici pa si je vsaka vojskovačka skupina postavila za cilj podjarmljenje drugih narodov. Posebno pohlepni so bili apetiti nemških imperialistov, ki so sanjali o ustanovitvi svetovnega nemškega kolonialnega imperija na škodo Anglije, Francije, Belgije in Holandije. Nemški imperialisti so upali na zasedbo vseh baltskih držav, Poljske, na ocepitve Ukrajine od Rusije in s pomočjo Avstro-Ogrske na vrtno balkanske južnoslovenske dežele, Črte, Romunije in naposled še turškega zaveznika v njihovo okrilje.

Vojno so imperialisti hoteli izrabiti tudi zato, da bi obenem zadušili naraščajočo revolucionarno gibanje delovnih množic vseh dežel. Vzporedno z razvojem vojne so se še bolj poglobila razredna nasprotja. Buržoazija ni pomagala niti hlapčevski služnosti desnih social-demokratskih voditeljev II. Internacionalne in nacional-šovinističnih strank, ki so izdali stvar socializma in mednarodne proletarske solidarnosti ter tako pomagali kapitalizmu, da je hujšalki delavcem in kmetom vojskajočih držav eno proti drugim. To je obenem tudi polom II. Internacionalne.

Samo leninska partija boljševikov je ne glede na hude razmere in caristični teror odprto in smelo nastopila proti osvobodilni imperialistični vojni, razkrinjala pred narodi prevvaro vladajočih razredov, nakazala pravilno pot za prekinitev vojne, upoštevajoč interese vseh narodov, razglašala izdajstvo menševikov in njihovih socialšovinističnih bratcev.

Lenin in boljševiki so razjasnili ljudstvu, da je izhod iz imperialistične vojne možen le z odstranitvijo imperialistične

čela svobode, miru in varnosti med narodi. Delo za zaščito miru je našlo v sovjetski državi svojega trdnega, močnega in vztrajnega zaščitnika. V državi so bili uničeni izkoriščevalski razredi in skupine, zainteresirane v vojni, dočim je narod postal svoboden in neodvisen od usode, ki mu jo je prejel pisal gospod. Nastala je doba, v kateri za velika ustvarjanja in graditve ni nič tako neobhodno potrebno kot trajen mir.

Druga svetovna vojna ni nastala slučajno, niti ne nepričakovano. O njenih pripravah in o njeni neizbežnosti so govorili že v naprej številni dokazi in pojavi v imperialističnih krogih.

Prejsem je bilo očividno, da je takimenovani versalsko-washingtonski pojevni sistem, ustvarjen od ZDA, Anglije in Francije po zmagi nad skupinami nemških držav in za čigar ohranitev je bila ustanovljena zloglasna Zveza narodov, začasno določil odnose sil med kapitalističnimi državami.

Povojni mir, ustvarjen tedaj med državami-zmagovalkami, ni mogel biti trajen niti stalen, murveč je še bolj poostrel kapitalistična nasprotja.

Premagani pa se niso hoteli pomiriti s škodo, ki so jim prizadele države-zmagovalke. Nemški militarizem je stremel po maščevanju.

Se večja napetost se je med kapitalističnimi državami pojavila z borbo za vplivna področja v osvajanju tržiš. Očila se je neenakost ekonomskega, političnega in vojaškega razvoja kapitalističnih dežel, kapitalističnih državah so postopoma notranja protislovja.

Komunistična partija Sovjetske zveze, napredne sile vsega sveta, opirajoč se na marksistično-leninistično revolucionarno teorijo, šo na osnovi znanstvenega preučevanja predvidevala nov oborožen spopad med kapitalističnimi državami in novo svetovno vojno. In tako se je tudi zgodilo.

(Z ruske revije «Slavjanje», štey. 7.).

M. SLAVJANOV

ZA NAŠE KMETE

priporoča Kmetijska zadruga

Deteljina predenica

Zuželke in pleveli prizadevajo ogromno škodo kmetstvu. Plevel, čeprav običajno neposredno ne škoduje gojemim rastlinam, dela velikansko škodo, ker jim krade vodo, potrebne snovi in svetlobo. Imamo tudi rastline, ki neposredno škodujejo gojemim rastlinam, ker ne brajo redilne snovi iz zemlje, temveč se zajedajo s svojimi koreninami ali bradavicami v druge rastline in jim izsesavajo sok. Takšne rastline imenujemo zajedalke. Ker zajedalka izsesava sok iz rastline, ki se je je oprijela, slednja oslabi in je v številnih primerih obsojena na pogin, ker ne utegne dobiti zadostne količine soka zase in za zajedalko. Takšne rastline-zajedalko lahko napravijo na polju velikansko škodo.

Najnevarnejša zajedalka, ki jo poznamo v naših krajih, je deteljina predenica («cuscuta racemosa» in «cuscuta pentagona»). Deteljina predenica napada - kot priča njeno ime - predvsem deteljo, poleg nje pa tudi druge rastline. Za druge rastline je predvsem nevarna «cuscuta pentagona».

Deteljina predenica pride na njivo pomešana s semenom, ker je težko dočeti izločiti iz semen gojenih rastlin seme deteljine predenice.

V to svrhu obstajajo posebna sita in priprave, ki omogočajo skoraj popolno odstranitev semen te zajedalko. Brez skrbí lahko uporabljamo seme detelje, ki v vsakem kilogramu ne vsebuje več kot 3 zrnov semen deteljine predenice. Pred deteljino predenico se lahko branimo tudi s tem, da sejemo deteljo v globločin 3-4 cm, kar bo omogočilo, da se bo detelja lahko razvila, dočim ne bo mogla deteljina predenica prodrati na površje.

Predenica se lahko zaneša na polje s hlevskim gnojem, če pokladamo živino deteljo ali travo, ki je po njej napadena. Seme deteljine predenice ostane kaljivo, četudi ga živina požre, ker ni prebavljivo in ga žival izloči takšnega, kot ga je požrla.

Seme predenice je zelo drobnost in črne ali rdečkaste barve. Meri od 0,60 do 2 mm

in te razlike so odvisne od njegove vrste. Iz semen se razvije nikotasta rastlina, ki ovije deteljino ali drugo steblo in vanj zasadi sesalne koreninice. Mala nikotasta rastlina počene nove nikotaste vejice. Predenica se naglo širi s svojimi rumenimi nikotastimi vejicami ter nastavi tudi cvetje, pozneje pa seme. V ugodnih razmerah se predenica razširi daleč naokrog in uniči vse rastline, ki se jih oprijema. Če pustimo, da se prosto razvija in vseje, se čedalje bolj razmnožuje in razširja ter vsako leto dela večjo škodo.

Ko opazimo na polju, travniku ali prav posebno na deteljišču predenico, moramo takoj ukreniti, da jo uničimo. Vsako predenico gnezdo in tudi deteljo moramo pokositi materi dalje okrog pokositi, spraviti vse na kup, namočiti s petrolejem in sežgati na istem mestu, kjer je rastlo. Nato pokosimo in ožgano mesto lahko prekopljamo in spet posejemo. Pokoseno deteljo in predenico lahko večkrat poškrbimo z raztopino zelene galice (železnim vitriolom). Raztopino dobimo v naslednjem razmerju: za vsakih 10 l vode 1,5 ali 2 kg zelene galice.

AGRONOM

Nagrade za živinorejce

Za izboljšanje vzreje odbranih telic bo Področno kmetijsko nadzornišvo upoštevajoč po zukonu za živinorejce predvideval pobude, dodelilo nagrade za dobro vzrejo vsem tistim živinorejcem, ki dobro vzrejujejo telice (od odbranih krav), katere bodo v polletju junij-novembru izpolnile tri mesece starosti.

Kdor od rejcev želi prejeti nagrado, vedno po preteku treh mesecev starosti telice, mora predložiti na Področno kmetijsko nadzornišvo na nekolikovnem papirju prošnjo in v njej navesti starost telice, evidenčno številko ter vse potrebne podatke (naslov itd.).

Po izvršenem pregledu bo posebna komisija odmerila znesek nagrade, ki bo lahko znašal največ 10.000 lir.

Križanje živine povečuje pridelovanje mleka

Petnajstletni poskusi ameriškega poljedeljskega ministrstva so dognali, da lahko s križanjem krav mlekaric s potomci

»Ali naj mu kaj naročimo? Emil je moral zavreči načrt, ki ga je pripravil. Za Micko ne bo dovolj nekaj površnih poklonov, namigovani na ljubezen in narejeno strastnih prosenj. Tako bi se lahko samo bameš!

Najvažnejše je, da ga pusti v soto, potem bo že kakor. Prešnila ga je resilna misel. Z izrazno vnemirnostjo je pridružen zašepetali: «Avstrijski žandari so mi za petami, na meji so me zavohali. Odprli! Lahko so vsak čas tu».

Večela je, da laže. Toda laž ji je bila dobrodošel izgovor pred samo seboj. Hvaležna mu je bila za to laž. Odprla je. Legla je znopet v posteljo. Emil je sedel ob postelji. Njena bližina ga je popolnoma omamlila. Ni se mu upirala.

Pred Emilom se je odprla vsa skrivnost njene duše, ljubila ga je brezmerno, bil ji je vse, ravnodušnost, ki jo je kazala v začetku je bila samo prosnja lupina ljubezni, skozi katero on - bedak - ni videl. Te lupine ni več in je ne bo nikdar več. Za vedno jo je razbil. Ostala je samo ljubezen. Zvest, da ga silno ljubi, ga je popolnoma pomirila in zmanjšala opojnost njene ljubezni.

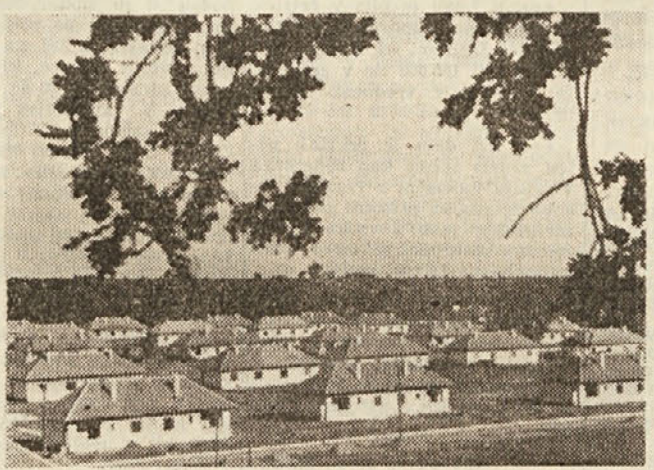
Potem je prihajal vedno nekaj tednov. Micka je čutila, da se je zelo hitro ohlajeval, postajal je zadirčen in se ni niti najmanj trudil, da bi bil v njenih očeh zanimiv. Jemal jo je surovo in brez udovodov.

Micki je vse to povzročilo težke bolečine. Toda njena ljubezen se je razplamtevala vzporedno z njegovim ohlajevanjem. Mislija je samo nanj čakala je samo njega. Želela si je samo njega. Vsi občutki, ki so se ji nabirali v srcu, so na mah skopneli, ko je prišel. Na njegovo surovost je odgovarjala s podvpljeno nežnostjo.

(Nadaljevanje sledi)

10. OBLETNICA OSVOBODITVE LR ROMUNIJE

Velikanski uspehi romunskega ljudstva na poti v socializem

Novo mesto Valea Caselor za delavce petrolejske industrije v pokrajini Pitesti v LR Romuniji.

Romunsko ljudstvo je 23. avgusta proslavilo desetletnico osvoboditve Romunije s strani lunske Sovjetske armade in strmoglavljenja fašistične diktature s strani ljudskih domoljubnih sil. Romunsko ljudstvo je s posebnim navdušenjem proslavilo obletnico osvoboditve in dosežene nacionalne neodvisnosti, ki je simbol njegovih velikih demokratičnih pridobitev na gospodarskem, socialnem, kulturnem in političnem polju.

V desetih letih je romunsko ljudstvo dokazalo, kaj zmora njegova ustvarjalna sila, ki je bila sploščena vseh suženjskih spon in se svobodno razvija. V letih ljudske oblasti se je industrijska proizvodnja povečala za 300 odst. v primerjavi z letom 1938. Izgradila se je velika mehanična industrija, medtem ko se uspešno razvija elektrifikacija dežele.

Z agrarno reformo so revni in kmetje brez zemlje prejeli preko milijon ha zemlje. Postavili so se temelji za mehanizacijo poljedelstva. Stotisoči kmečkih družin so se združili v kolektivna kmetijska podjetja in v kmetijske zadruge, ki jih je preko 4000.

Ljudsko-demokratska država nudi veliko pomoč ostalim kmetom s krediti, poljedelskimi stroji, z iznajdnimi semeni, podučevanjem itd.

Mirna gospodarska in kulturna gradnja LR Romunije ima namen zadostiti material-

ne in kulturne potrebe ljudstva. S pospešenim tempom se uresničujo vladni ukrepi za stalni razvoj kmetijstva in lahke ter srednje industrije.

V teh pogojih se stopnjuje in izpopolnjuje delovanje na umetniškem znanstvenem in literarnem področju.

Ljudstvu je omogočen vsestranski razvoj. Narodnostne manjšine uživajo iste pravice kot romunski narod, med temi tudi jugoslovanska manjšina.

Romunsko ljudstvo vodi preko svoje vlade in države politiko miru in bratstva med narodi. Gospodarska in kulturna gradnja je neraztržno povezana s stvarjo miru. Podlaga za

(Nadaljuje se na 4. stran.)

Franček Majcen

SEME BORBE

občutek ji je ob prvem srečanju povedal, da je Emila prevzela ne ona, temveč njeno telo, iz njegovega obnašanja ni odsevala porajajoča ljubezen, temveč strast, ki je ni mogel skriti. Poskušala je pregnati vse misli o njem. Dan dva je uspeła, toda potem so se povrnila s še večjo silo.

Jasno ji je postalo, da ga ljubi. Ljubezen je prežela vse koticke njene duše, vse njeno telo. Ljubezen je stala novo silo o njem, iz njegovih dobrih lastnosti je spletla nedosegljivo čednost, iz slabosti samo ob sebi razumljivo človeške poteze: drznost je postala ljubavno-ženskarjenje - odraz moškosti, nadutost - zavest lastne premoči. Vendar pa niti ljubezen ni mogla popolnoma zamegliti njegove prave podobe, ta je ostajala nekje na dnu Mickine zavesti kot težka slutnja.

Emil je potkal močnejše. Micka se ni mogla odločiti, ali naj mu odpre, ali ne. Težke slutnje in privzgojena načela o deklisli poštenosti so se borila s prekipajočo ljubeznijo, ki je čutila svojo uresničitev.

Med trkanje je pomešal njegov glas: «Micka, odprži»

Micka se je v hipu odločila, mlada ljubezen je zmagała. Ogrnila je plašč, stopila k oknu in vprašala: «Kdo, je?» Čudila se je, da je tako mirna.

Emil se je trudil, da bi videl v sobo, toda bleščeča mesečina ga je slepila. Ničesar ni mogel razločiti v temi pred sabo.

«Ali me ne poznáš?» je vprašal neodločno. «Zelo znan se mi zdiš», je nehotno zdrnilo Micki z zrakca. Čutila je, da je dovolj močna, da se malo poigra z njim.

Emilov glas je postal še bolj neodločno: «Emil sem, prijatelj vašega Tončaja», Uvidel je, da se nahaja pravzaprav v smešnem položaju. Pričakoval je, da mu bo Micka padla kot zrelo jabolko v naročje. Vse kaže, da je njeno zmedo ob prvem srečanju napajeno očenil. Kaj naj napravi sedaj? Obrniti se in oditi bi pomenilo doživeti poraz, ki si ga ne bi mogel nikdar oprostiti. Zvest, da se mu Micka, zaradi katere je nalašč prišel preko meje, lahko izmuzne, je podvpl

TU PA TAM...

CE BI NE BILO KOMUNISTOV... — «Novi lista» noče najbrže nadomestiti to, kar je zamudil v preth. številkih, ko je bil še anepistorski. Pomislite, da je začelo to nepo- pečno protikomunistično piše dati naslov Amerikancem, kako naj ravna s komunisti. V zvezi s prepovedjo Komu- nišne partije ZDA piše v zad- nji številki, da je sklep nespa- meten, ker se bodo komunisti sedaj organizirali tajno in nih- če ne bo vedel, kaj delajo. Tako torej, «Novi lista» je v ne- likih skrbel, da bi se komu- nisti v ZDA ne organizirali. V največje zadoščenje bi mu go- tovo bilo, da bi zginila sloh usaka sled o komunistih.

Skrivajoč za časa NOB, ki se stiskajo okrog «Novega lista», so prehiteli pozabiti, da je prav zaslužna komunistov, če se danes lahko mirno sprejajajo, govorijo svoj materinski jezik in celo lahko izdajajo protikomunisti- če lističe. Kdo je doprinesel največje trte v borbi proti fa- šizmu in pozneje proti nacisti- čnemu okupatorju? Ali so bile morda tisti, ki se danes splo- rijo s svojim namrščenim pro- tokomunističnim perjem? Naj bi raje povedali, kje so bili ta- kdaj, ko so komunisti umirali po fašističnih ječah in nacisti- čnih taboriščih, da vidimo, kak- šna so njihova politična spri- čevala.

KATOLIKSKE GLASBE NOČE
KOMITIVITVE — Z vseh strani sveta prihajajo odobravanja za obisk angleških laboristov in ljudski republik Kitajske. O tem se pozitivno izražajo časo- pisniki, ki so vse drugo kot pa komunistični, cloveštvo ko je pre- tpečo že dovolj gorja in se to- govo ne želi nove vojne, mar- pečo iskreno stremi po medna- rodni pomiritvi, pa naj pride pobuda od katere koli strani. Toda pendar se še najdejo ljud- je, ki jim obisk laboristov ni všeč in zato kričijo, da «med komunističnim in svobodnim svetom ni mogoče noben kom- promisa. In to je »Katoliški glas«! Če ni mogoče kompromis, ali hočejo krivuljati, da bi pri- šlo do vojne? Ali bi bilo dovolj prelinitanja krvi in bratomor- stov pod geslom črna pet Kristu- sovo ran naj umre partizana? Ali se ti ljudje prav nič ne sra- mujejo?

Intervencija za naše ribiče

V četrtek 26. t. m. sta se ob- šinski svetovalec lona, Gombac in Justo Kosuta zglasila na Luškem poveljstvu pri odgo- vornem za ribolov. A. Rigouti, ki je v imenu krščin in obli- škkih ribičev protestirala proti oviranju obalnega lona tv od strani onih, ki lovijo na odr- tem morju.

Odgovorni za ribolov g. Ri- gouti je delegaciji objubil, da bo storil vse potrebno za vzpo- stavlo reda ter da bo v ta na- men sklical tudi sestanek z odgovornimi pri Zadrugi vi- sokomorskih tunov.

Naročil je še, naj ribičev sporočimo, da čim se pojavijo tune, naj telefonsko pokličejo Luško poveljstvo (tel. 24-148 ali 24-149 ali 37-175) ali oseb- no njemu na dom (tel. 91-393), da bo poveljstvo potem nemu- doma poslalo pomorsko po- litičsko stražo ladjo, ki bo skrbela, da visokomorske tu- nere ne bodo ogrožale obal- ga lona tv.

Prav tako naj se ribiči ob- vsaki eventualni drugi nered- nosti telefonsko obračajo na imenovano pomorsko oblast, ali pa kar naravnost na naše občinske svetovalec (tel. 24-950 ali 23-596) v domu pristani- škkih delavcev.

VPISOVANJE IN IZPITI NA NIZJI INDUSTRIJSKI STROKOVNI ŠOLI
Ravnateljstvo NIZJE INDU- STRIJSKE STROKOVNE SO- LE s slovenskim učenjem ži- kom v TRSTU (Rojan) objavl- ja, da so bo:

1. vpisovalno v I., II. in III. raz- red od 1. septembra do 25. septembra 1954, vsak dan, razen nedelje in praznikov, od 9. do 12. ure dopoldne;
2. prični popravni izpit čez I. in II. razred dne 6. septembra 1954 ob 8.30 dopoldne;
3. prični nižji tečajni izpit (po- pravni) dne 6. septembra 1954 ob 8.30 dopoldne.

Razporedi in podrobna na- vodila so razvidna na šolski o- glasni deski.

Osvoboditev LR Romunije
(Nadaljevanje s 3. strani)

nanje politike LR Romunije je zavezanstvo in nerazrušno pri- jateljstvo z ZSSR, ki je jam- stvo njene nacionalne neodvi- snosti in zmagovite izgradnje socializma. Odnosi med ZSSR in deželami demokratičnega tabora so odločilni faktor raz- voja dežele.

LR Romunija razširja svoje odnose tudi z ostalimi dežela- mi. Od 1950 do 1953 se je zna- no povečala trgovina s kapita- lističnimi deželami. Od 1953 vzdržuje Romunija trgovinske odnose s 44 kapitalističnimi deželami, 1954 je sklenila trgo- vinske pogodbe z Indijo, Egip- tom, Dansko, Turčijo, Islandi- jo, Norveško, Avstrijo, Grčijo, itd.

Uspehi v desetih letih po osvoboditvi, zaupanje v zma- go stvar miru v svetu čedalje bolj krepijo elan romunskega ljudstva na poti graditve no- vega, boljšega in lepšega živ- ljenja.

V MEŠTARJENJE S S.T.O.

NOČEJO, DA BI SE "MOTOLO" MEŠETARJENJE S S.T.O.

Oblast prepovedala lepak za zborovanje pri Magdaleni

Protestno zborovanje v Zgoniku - Poziv barkovljanskega prebival- stva beograjski vladi - V Rocolu 215 podpisov pod protest na OZN

Z javnega zborovanja, ki je bilo prejšnji teden v Bar- kovljah, je bila poslana držav- nemu tajništva za zunanje za- vede v Beograd protestna res- olucija proti razpisu STO. V resoluciji je poudarjeno, da predstavlja ustanovitev STO, kot ga predvideva mirovna pogodba, doprinos za ureditev mira, kar so tudi izjavili ob- priliki njenega podpisu pred- stavniki podpisanih držav, med- temi tudi Jugoslavija. Zato predstavlja nameravana raz- delitev STO dejansko korak naprej po poti vojnih priprav. Ustava STO daje vsemu prebivalstvu jamstva za demokra- tične svobode, narodnostne pravice. Posebno Slovenci vi- dijo v tej ustavi najboljšo za- ščitno za svoj vsestranski razvoj, dočim bi ponovni povratek ita- lijskega imperializma pome- nil posebno za slovensko ljud- stvo ogrožanje vseh njegovih pravic. Zaradi tega je sloven- sko prebivalstvo enotno proti vsaki razdelitvi STO ter po- ziva jugoslovansko vlado, da spoštuje prevzete mednarodne obveznosti.

Iz Rocola pa je bila poslana te dni slična protestna resolu- cija na OZN, ki jo je podpisalo 215 prebivalcev tega okraja.

V okviru nenene akcije za preprečitev meštarskih načr- tov je bilo prejšnji petek u- splelo zborovanje v Zgoniku. O zadnjem razvoju dogodkov, ki se prepletajo okrog trža- škega vprašanja je govoril tov. Karel Šiško. V četrtek in večer so bila na podeželju in v mestu še druga protestna zborovanja. Veliko protestno zborovanje je bilo nadalje v četr- tek zvečer pri Magdaleni, kjer so govorili tov. Vittorio Vidali za našo partijo, Giacomo Be- nini za trž. fed PSI in tov. Mi- ro Kapelj, tajnik SHLP.

Consco predsedstvo pa nado- ljuje s svoje strani z nedome- kratnim postopkom v zvezi z izstavitvijo dovoljenj za le- pake. V tem tednu je namreč zopet prepovedalo povsem en- staven lepak za zborovanje pri Magdaleni. Omeniti je treba, da ni imel lepak najmanjšega političnega gesla, poziva ali polemike. Navedena so bila sa- mo imena strank, ki organizi- rajo zborovanje, imena govor- nikov ter datum, ura in kraj.

Od Okroglice do Ostrožnega

Ze več tednov vodijo ljublan- ski režimski časopisi veliko kam- panjo za takozvani izbor štajer- skih partizanov, ki bo 19. sep- tembra na Ostrožnem pri Celju. Začela se je splošna emocijska, ki po vseh tovarnah, podjetjih, uradih in ustanovah, začela so se občajna »prostovoljna« dela na kraju samem, kakor tudi zbiranje še bolj »prostovoljnih« prispev- kov. Titovski hierarhi Slovci, je polagajo, kakor zgleja, veliko važnost tej množični manifestaci- ji.

Vsak razsoden človek, vsak po- šten partizan in bорец NOB, in- valida in udane padli se morajo poč njuno uprati, kako se titov- ski režim sploh še upa na da s proslavami slavnih partizan- skih obeliskov, ki je pa že davno samostojno izdal in pozabil idejo NOB? Nedvomno človek današnji režim s takimi manifestacijami še vedno varati ljudske množice ter jih prepričati, da je ostal zvest NOB in njenim idealom, za- katera padli stoletični najboljši sinovi Jugoslavije.

Dejstvo je, da pripravljajo titov- ski režim slične širokopotezne manifestacije vsakokrat, ko se globlje poglobi v močirje izdaj- stva in ko se gospodarske razme- re v deželi slabšajo. Take mani- festacije so v resnici samo pesek v očju jugoslovanskega naroda, so pa istosčasno samota skriven svetilnik dni slavne partizanske borbe s strani titovskih kolodolci, ki so prav z Balkanskim paktom pahnili Jugoslavijo še tesneje v naročje netične nove vojne. Pa- hnti so jo v naročje nemških re- vanštorov in koljačev jugoslovans- kih narodov. To je potrdilo celo Tito, ko je 18. aprila izjavil v An- kari, da ese bo s podpisom balkanske vojaške zveze poveča- lo sodelovanje tudi z ostalimi državami, zlasti z atlantskim pak- tom, ozirom bodoč EOS. S ta manifestacija na Ostrožnem pa naj bi po računih titovcev ljud- stvo pozabilo na vsakdanje tr- pijske probleme. Pozabilo naj bi, da se je cena kruha zvišala od 4 do 8 din, da so se proizvo- di široke potrošnje zvišali kar za 50 odst., da je vedno več ozro- polnih in kriminalno posebno med mladino vedno večji. To in še drugo naj bi pozabilo jugoslovans- ko ljudstvo. V tem cilju hočejo spraviti seveda v pozabo tudi tr- žaško vprašanje ter Titove gro- mozite besede na Okroglici. Tuji

rojak Anton Vever, ki se je pred- več leti izselil v tujino. Med na- šimi rojaki kakor tudi med ar- gentinskimi delavci je bil pokoj- nik poznani in visoko cenjen ko- strajen borec za delavske pravice in za pravice slovenske na- cije. Bil je obenem zvest bratec »Delas«. Potom našega lista je vedno sledil našim borbam na Tržaškem in se stalno zanimal posebno za borbe, ki jih vodijo tržaški Slovenci v obrambo slo- vinskih nacionalnih pravic. Bil je vse- skozi aktiven prista tamkajšnje delavske stranke in še dva dni pred smrtjo, ko so ga začele že zapuščati moči, je s svojima si- novoma razpravljal o njihovi or- ganizaciji in tamkajšnjih delav- skih borbah. Isto tako je ljubil narode Jugoslavije in rano za- radi tega je bil vedno dosleden borec proti tiranstvu, predan so- vjetski zvezi in stvari delovnega ljudstva.

Smrt rojaka v Argentini
Te dni je prišla iz Argenti- ne žalostna vest, da je 10. av- gustu umrl v mestu Cordoba na- rojak Anton Vever, ki se je pred- več leti izselil v tujino. Med na- šimi rojaki kakor tudi med ar- gentinskimi delavci je bil pokoj- nik poznani in visoko cenjen ko- strajen borec za delavske pravice in za pravice slovenske na- cije. Bil je obenem zvest bratec »Delas«. Potom našega lista je vedno sledil našim borbam na Tržaškem in se stalno zanimal posebno za borbe, ki jih vodijo tržaški Slovenci v obrambo slo- vinskih nacionalnih pravic. Bil je vse- skozi aktiven prista tamkajšnje delavske stranke in še dva dni pred smrtjo, ko so ga začele že zapuščati moči, je s svojima si- novoma razpravljal o njihovi or- ganizaciji in tamkajšnjih delav- skih borbah. Isto tako je ljubil narode Jugoslavije in rano za- radi tega je bil vedno dosleden borec proti tiranstvu, predan so- vjetski zvezi in stvari delovnega ljudstva.

POD STREHO SKLADIŠČA NA GLAVNEM KOLODVORU

Našli so 39 zabojev raznega orožja in municije

Orožje je ameriškega in angleškega izvora - Kdo ima prste vmes? Ogorčenje javnega mnenja - Naj se krivci postavijo pod ključ

V četrtek je delavec, ki je rušil streho nekakega starega skladišča na področju glavne- ga kolodvora, popolnoma slučajno našel ogromno količino orožja in municije. Takoj po odkritju je bila poklicana po- licija, ki je zaščitila skladišče in začela pregled najdenega materiala. Prestrela je 39 ve- likih zabojev raznega orožja (mitraljezov, brozstrelk in drugega) in vsakovršne muni- cij.

Vsi zaboji so bili novi in so nosili napis »Fama«. Orožje in municija sta angleškega in ameriškega izvora.

Vest o tem odkritju je div- gnila val ogorčenja med prebivalstvom, ki odločno zahte- va, da se zasledijo in postavijo pod ključ ljudje, ki so to oro- žje skrivali.

Kot je znano, so razni krogi pred tedni silili vesti, da imajo komunisti namen uprizoriti izgrede v primeru razkosanja. Sedaj je postalo vsakemu ja- sno, da niso komunisti tisti, ki nameravajo organizirati težke provokacije proti našemu dru- gu in da je treba iskati krivce druge, kar dokazuje najdeno orožje. Ne bomo šli daleč od resnice, če trdimo, da imajo pri tem orožju prste vmes raz- ni krogi, ki bi radi spremenili naše mesto v bojno polje. Za- to pa je treba, da oblasti po- stopajo energično in odločno in da postavijo pod ključ krimi- nalce, ki so zbirali orožje; po- leg tega pa da se zanimajo in najdejo ostalo orožje, ki ga prav gotovo isti kriminalci skrivajo po mestu. Naše prebival- stvo je ogorčeno in zahteva zadoščenja.

Nedokončana dela v Zgoniku
Zelo so se vsačani razveseli- lili, ko so opazili, da so se za- čele asfaltirati glavne poti po- vasi. Bil je pač skrajni čas. Nemalo pa so se začudili, ko so videli odlične delavce, ne da bi bili dokončali delo. Seveda tega niso delavci krivi, mar- noč je občinska uprava, ki je ta- ko odredila. Neasfaltiran je namreč ostal del glavne poti, ki vodi do šole in do prodaj- jalne. Kaj naj to pomeni? Ali ne bi bilo potrebno, da bi se tudi ta del poti asfaltiral, ki je znano, da se na njem vrši velik promet pešcev, prav po- velik otrok, ki zahajajo v šo- lo, in gospodinj, ki hodijo v prodajalno? Mnenja, smo, da bi morala občinska uprava ne- mudoma poskrbeti za ureditev tega vprašanja, ker vlada v va- si zaradi tega veliko nezado- voljstvo.

V teku asfaltiranja glavnih vaskih poti so pokrili tudi ve- lik kamen sredi vasi, ki je slu- žil za drog zastave. Ta kamen je bil postavljen že leta 1898 od naših dedov in je služil razbojarske zastave ob raznih slavnostih. Pred par leti je drog segnil in se je moral od- straniti. S tem pa ni rečeno, da vsačani niso nameravali več postaviti drugega na njegovo mesto. Zato je potrebno, da se občinska uprava zaima, da pride zgodovinski kamen po- novno na svetlo.

Kam je izginil duhovnik?
Na Opčinah se ljudje spra- šujejo, kam je izginil duhov- nik, ki je nadomestil na vod- stvu Marjančica znanega Be- leta. Ve se samo to, da so bili po trgovskih ljudje zadovolj- ni, ker je novi duhovnik pri- skril precej zastojelega dolga, ki je ostal kot zapuščina prejšnje- ga duhovnika. Po drugi strani ljudje pravijo, da je precej o- trok, ki so zahajali v Marja- nišče, padlo v šoli, in da bi bilo zato potrebno, da bi se v tem zavodu malo bolj zani- mali za šolske uspehe otrok. Glede novega duhovnika, ki ga že več časa ni na Opčinah, pravijo, da se je šel nekam zdraviti. Kljub temu krožijo razne govorice, zaradi česar bi bilo potrebno, da se vprašanje tega skrivnostnega odhoda režišči.

Begi iz Jugoslavije
V štirih dneh in sicer od 20. do 24. t. m. je pribežalo iz Jugoslavije na naše po- deželje skupno 17 beguncov. Od teh je 9 mladincev, 2 mladinki, 2 starejši ženski ter 4 moški. Med begunci beleži kronika tokrat dva zakonska para sred- njih let. Najvišji dotok begun- cev je bil v tem tednu v sredo, ko je iskalo zatočišča kar 6 oseb (3 mladinci, 2 mladinki in 1 moški).

Urnik vlakov
Odhodi iz Trsta

Ob 0.54 (A) v Tržič, 3.45 (A) v Benetke, 3.55 (A) v Videm, 5.10 (A) v Videm, 5.30 (A) na Opčine, 6.00 (R) v Benetke, Be- logno, Milan (samo I. in II. raz- red), 6.10 (D) Benetke, Rim, Tu- rin, 6.25 (A) Gorica (ob nede- ljah ne vozi), 6.50 (D) Videm, Dunaj, Ostenda, 6.58 (A) Opčine, Ljubljana, 7.15 (A) Tržič (ob nede- ljah ne vozi), 7.35 (DD) Videm, Tržič, 8.00 (DD) Rim, Milan, Pa- riz, 8.04 (A) Videm, 10.05 (A) Benetke, 12.25 (A) Videm, 13.00 (A) Gorica (samo ob nedejljah), 13.20 (A) Benetke, 13.45 (A) Op- čine, 14.05 (DD) Rim, Milan, Pa- riz (samo I. in II. razred), 15.43 (DD) Ljubljana, Beograd, Istan- bul, 15.48 (D) Benetke, Rim, Ba-

Horba proti razkosanju mo- ra vedno biti v ospredju akcij- nase partije, kar dokazujejo zad- njih dni dokazujejo, da bodo Amerikanci v zvezi z neuspe- hom bruselske konference o EOS skušali dobiti kakovo no- vobitko za organiziranje ne- pautnega bloka v Evropi. Je- ro novega bloka bi moralo po- mnenju Amerikancev predsta- vljati »Balkanska zveza«, h ka- teri bodo skušali čim prej pri- družiti Italijo in na posreden način se Zah. Nemčijo, Španijo in Portugalsko. Zato je za o- stvaritev ameriških načrtov neizmerne važnosti prav čim- prejšnja ureditev tržaškega vprašanja na podlagi že v- glavnih crtah sprejete spozna- razuma.

Zato je treba, da sektiski in celni komiteji ter vsi čla- ni partije nadaljujejo z orga- niziranjem zborovanj, konfe- renc in sestankov ter drugih akcij, v katerih lahko pride do izražja odločna volja našega ljudstva proti razkosanju. Zelo važno je, da se za o- brambo državljanskih pravic in za preprečitev vsakega fa- šističnega poskusa proti slo- venskemu življu ter proti de- mokratičnemu gibanju ustvari- enotna antifašistična fronta. Zato naj se podesetorijo po-

Kakor smo že poročali, bo letošnji osrednji festival tiska od 17. do 19. septembra. Tri dni se bo na prostem vrtu gostilne »ex Brochetta« v Bo- šketu vršil zanimiv in pester spored, ki ga že danes objavl- jamo v celoti.

Otvoritev festivala bo v pe- tek 17. septembra ob 17.30. Ob 18. bo sledila otvoritev razsta- ve o deželah socializma, raz- stava »Unita« in ostalega de- mokratičnega tiska ter knjig. Seveda ne bo manjkali tudi le- tošnji srečlovi z bogatimi do- biki. Ob 19. bo začel pester kulturni spored z nastopom združenih zborov iz Milij in solistov PD »Kraljica«, ki bodo peli stare in nove tržaške pe- smi. Ob 20. ure dalje bo ples; svirali bodo razni plesni or- kestri, ki bodo teknovali med seboj. Ob 21.30 bo razstava modelov. Zaključek ob 24. uri.

V soboto 18. septembra se bo začel festival ob 17. Večer bo posvečen v glavnem osvob- odilni borbi. Nastopili bodo partizanski zbori. Seveda bo

tudi drugi dan festivala po- skrbjeno, da se bodo plesali lahko zavrteli ob zvoku naj- boljših plesnih orkestror. Ples bo trajal od 20. ure dalje.

V nedeljo pa se bo začel fe- stival že jutri in sicer ob 9.30. Ob 10. uri bo lutkovna predstava za mlade, ki jo bo- do izvajale lutke znanega Fi- rella. Popoldne od 15 dalje so na sporedu razne šaljive toč- ke, kot plezanje na mla, vla- denje vrvi, tek v vrečah, itd. Ob 17. bo tombola z naslednji- mi dobiki: »kvaternas« 10.000, »cinquenas« 15.000, I. tombola 50.000, II. tombola 15.000. Ob 18. uri bodo sledili govori. Ob 20. dalje ples in izvolitev »Miss Vie Nuove«. V teku festivala bodo razdeljene nagrade za najlepšo košarico grozda in najbolj okusno torto. Nagrajen bo tudi najbolj karakteristi- čen kloak.

JUTRI PRAZNIK »DELA«
Jutri, v nedeljo 19. t. m., bo v MAČKOVILJAH prvi pra- znik »Delas«, ki ga organizirajo

Kakor smo že poročali, bo letošnji osrednji festival tiska od 17. do 19. septembra. Tri dni se bo na prostem vrtu gostilne »ex Brochetta« v Bo- šketu vršil zanimiv in pester spored, ki ga že danes objavl- jamo v celoti.

Otvoritev festivala bo v pe- tek 17. septembra ob 17.30. Ob 18. bo sledila otvoritev razsta- ve o deželah socializma, raz- stava »Unita« in ostalega de- mokratičnega tiska ter knjig. Seveda ne bo manjkali tudi le- tošnji srečlovi z bogatimi do- biki. Ob 19. bo začel pester kulturni spored z nastopom združenih zborov iz Milij in solistov PD »Kraljica«, ki bodo peli stare in nove tržaške pe- smi. Ob 20. ure dalje bo ples; svirali bodo razni plesni or- kestri, ki bodo teknovali med seboj. Ob 21.30 bo razstava modelov. Zaključek ob 24. uri.

V soboto 18. septembra se bo začel festival ob 17. Večer bo posvečen v glavnem osvob- odilni borbi. Nastopili bodo partizanski zbori. Seveda bo

tudi drugi dan festivala po- skrbjeno, da se bodo plesali lahko zavrteli ob zvoku naj- boljših plesnih orkestror. Ples bo trajal od 20. ure dalje.

V nedeljo pa se bo začel fe- stival že jutri in sicer ob 9.30. Ob 10. uri bo lutkovna predstava za mlade, ki jo bo- do izvajale lutke znanega Fi- rella. Popoldne od 15 dalje so na sporedu razne šaljive toč- ke, kot plezanje na mla, vla- denje vrvi, tek v vrečah, itd. Ob 17. bo tombola z naslednji- mi dobiki: »kvaternas« 10.000, »cinquenas« 15.000, I. tombola 50.000, II. tombola 15.000. Ob 18. uri bodo sledili govori. Ob 20. dalje ples in izvolitev »Miss Vie Nuove«. V teku festivala bodo razdeljene nagrade za najlepšo košarico grozda in najbolj okusno torto. Nagrajen bo tudi najbolj karakteristi- čen kloak.

JUTRI PRAZNIK »DELA«
Jutri, v nedeljo 19. t. m., bo v MAČKOVILJAH prvi pra- znik »Delas«, ki ga organizirajo

Kakor smo že poročali, bo letošnji osrednji festival tiska od 17. do 19. septembra. Tri dni se bo na prostem vrtu gostilne »ex Brochetta« v Bo- šketu vršil zanimiv in pester spored, ki ga že danes objavl- jamo v celoti.

Otvoritev festivala bo v pe- tek 17. septembra ob 17.30. Ob 18. bo sledila otvoritev razsta- ve o deželah socializma, raz- stava »Unita« in ostalega de- mokratičnega tiska ter knjig. Seveda ne bo manjkali tudi le- tošnji srečlovi z bogatimi do- biki. Ob 19. bo začel pester kulturni spored z nastopom združenih zborov iz Milij in solistov PD »Kraljica«, ki bodo peli stare in nove tržaške pe- smi. Ob 20. ure dalje bo ples; svirali bodo razni plesni or- kestri, ki bodo teknovali med seboj. Ob 21.30 bo razstava modelov. Zaključek ob 24. uri.

V soboto 18. septembra se bo začel festival ob 17. Večer bo posvečen v glavnem osvob- odilni borbi. Nastopili bodo partizanski zbori. Seveda bo

tudi drugi dan festivala po- skrbjeno, da se bodo plesali lahko zavrteli ob zvoku naj- boljših plesnih orkestror. Ples bo trajal od 20. ure dalje.

V nedeljo pa se bo začel fe- stival že jutri in sicer ob 9.30. Ob 10. uri bo lutkovna predstava za mlade, ki jo bo- do izvajale lutke znanega Fi- rella. Popoldne od 15 dalje so na sporedu razne šaljive toč- ke, kot plezanje na mla, vla- denje vrvi, tek v vrečah, itd. Ob 17. bo tombola z naslednji- mi dobiki: »kvaternas« 10.000, »cinquenas« 15.000, I. tombola 50.000, II. tombola 15.000. Ob 18. uri bodo sledili govori. Ob 20. dalje ples in izvolitev »Miss Vie Nuove«. V teku festivala bodo razdeljene nagrade za najlepšo košarico grozda in najbolj okusno torto. Nagrajen bo tudi najbolj karakteristi- čen kloak.

JUTRI PRAZNIK »DELA«
Jutri, v nedeljo 19. t. m., bo v MAČKOVILJAH prvi pra- znik »Delas«, ki ga organizirajo

Kakor smo že poročali, bo letošnji osrednji festival tiska od 17. do 19. septembra. Tri dni se bo na prostem vrtu gostilne »ex Brochetta« v Bo- šketu vršil zanimiv in pester spored, ki ga že danes objavl- jamo v celoti.

Otvoritev festivala bo v pe- tek 17. septembra ob 17.30. Ob 18. bo sledila otvoritev razsta- ve o deželah socializma, raz- stava »Unita« in ostalega de- mokratičnega tiska ter knjig. Seveda ne bo manjkali tudi le- tošnji srečlovi z bogatimi do- biki. Ob 19. bo začel pester kulturni spored z nastopom združenih zborov iz Milij in solistov PD »Kraljica«, ki bodo peli stare in nove tržaške pe- smi. Ob 20. ure dalje bo ples; svirali bodo razni plesni or- kestri, ki bodo teknovali med seboj. Ob 21.30 bo razstava modelov. Zaključek ob 24. uri.

V soboto 18. septembra se bo začel festival ob 17. Večer bo posvečen v glavnem osvob- odilni borbi. Nastopili bodo partizanski zbori. Seveda bo

tudi drugi dan festivala po- skrbjeno, da se bodo plesali lahko zavrteli ob zvoku naj- boljših plesnih orkestror. Ples bo trajal od 20. ure dalje.

V nedeljo pa se bo začel fe- stival že jutri in sicer ob 9.30. Ob 10. uri bo lutkovna predstava za mlade, ki jo bo- do izvajale lutke znanega Fi- rella. Popoldne od 15 dalje so na sporedu razne šaljive toč- ke, kot plezanje na mla, vla- denje vrvi, tek v vrečah, itd. Ob 17. bo tombola z naslednji- mi dobiki: »kvaternas« 10.000, »cinquenas« 15.000, I. tombola 50.000, II. tombola 15.000. Ob 18. uri bodo sledili govori. Ob 20. dalje ples in izvolitev »Miss Vie Nuove«. V teku festivala bodo razdeljene nagrade za najlepšo košarico grozda in najbolj okusno torto. Nagrajen bo tudi najbolj karakteristi- čen kloak.

JUTRI PRAZNIK »DELA«
Jutri, v nedeljo 19. t. m., bo v MAČKOVILJAH prvi pra- znik »Delas«, ki ga organizirajo

Kakor smo že poročali, bo letošnji osrednji festival tiska od 17. do 19. septembra. Tri dni se bo na prostem vrtu gostilne »ex Brochetta« v Bo- šketu vršil zanimiv in pester spored, ki ga že danes objavl- jamo v celoti.

Otvoritev festivala bo v pe- tek 17. septembra ob 17.30. Ob 18. bo sledila otvoritev razsta- ve o deželah socializma, raz- stava »Unita« in ostalega de- mokratičnega tiska ter knjig. Seveda ne bo manjkali tudi le- tošnji srečlovi z bogatimi do- biki. Ob 19. bo začel pester kulturni spored z nastopom združenih zborov iz Milij in solistov PD »Kraljica«, ki bodo peli stare in nove tržaške pe- smi. Ob 20. ure dalje bo ples; svirali bodo razni plesni or- kestri, ki bodo teknovali med seboj. Ob 21.30 bo razstava modelov. Zaključek ob 24. uri.

V soboto 18. septembra se bo začel festival ob 17. Večer bo posvečen v glavnem osvob- odilni borbi. Nastopili bodo partizanski zbori. Seveda bo

tudi drugi dan festivala po- skrbjeno, da se bodo plesali lahko zavrteli ob zvoku naj- boljših plesnih orkestror. Ples bo trajal od 20. ure dalje.

V nedeljo pa se bo začel fe- stival že jutri in sicer ob 9.30. Ob 10. uri bo lutkovna predstava za mlade, ki jo bo- do izvajale lutke znanega Fi- rella. Popoldne od 15 dalje so na sporedu razne šaljive toč- ke, kot plezanje na mla, vla- denje vrvi, tek v vrečah, itd. Ob 17. bo tombola z naslednji- mi dobiki: »kvaternas« 10.000, »cinquenas« 15.000, I. tombola 50.000, II. tombola 15.000. Ob 18. uri bodo sledili govori. Ob 20. dalje ples in izvolitev »Miss Vie Nuove«. V teku festivala bodo razdeljene nagrade za najlepšo košarico grozda in najbolj okusno torto. Nagrajen bo tudi najbolj karakteristi- čen kloak.

JUTRI PRAZNIK »DELA«
Jutri, v nedeljo 19. t. m., bo v MAČKOVILJAH prvi pra- znik »Delas«, ki ga organizirajo

Kakor smo že poročali, bo letošnji osrednji festival tiska od 17. do 19. septembra. Tri dni se bo na prostem vrtu gostilne »ex Brochetta« v Bo- šketu vršil zanimiv in pester spored, ki ga že danes objavl- jamo v celoti.

Otvoritev festivala bo v pe- tek 17. septembra ob 17.30. Ob 18. bo sledila otvoritev razsta- ve o deželah socializma, raz- stava »Unita« in ostalega de- mokratičnega tiska ter knjig. Seveda ne bo manjkali tudi le- tošnji srečlovi z bogatimi do- biki. Ob